

Vlaams
Parlement

vergadering **C105**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 30 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vraag van UNIZO om de hinderpremie eventueel uit te breiden – 876 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse hinderpremie – 918 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sensibiliseren van handelaars om te digitaliseren – 932 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stopzetten van Storesquare en de introductie van een volwaardige amazon.nl – 1055 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het initiatief van de Europese Commissie voor Europese minimumlonen – 900 (2019-2020)	16
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte op de arbeidsmarkt voor schoonmaak- en huishoudpersoneel – 902 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de effectiviteit van het tenderbeleid van VDAB – 947 (2019-2020)	22
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de activering van langdurig zieken en de toepassing van de Vlaamse ondersteuningspremie – 968 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over wijk-werken – 1019 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over taalopleidingen bij VDAB – 1026 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerkingsakkoorden met Wallonië en Brussel over interregionale arbeidsmobiliteit

– 1041 (2019-2020)

37

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het monitoringskader voor het doorstroomtraject in het kader van het Maatwerkdecreet

– 1046 (2019-2020)

39

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vraag van UNIZO om de hinderpremie eventueel uit te breiden – 876 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Mercedes Van Volcem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse hinderpremie – 918 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, naar aanleiding van de Gedichtendag kan ik natuurlijk enkel met een gedicht starten. Het thema zal zeker geen verrassing zijn. Het gaat over verleiding, wat ook met betrekking tot Werk het leidmotief voor de komende vijf jaar is. Een van onze fractiemedewerkers heeft me het gedicht van SMOOJ aangeraden.

*Je komt zelfzeker naar haar toe
Betaalt haar een glas wijn
Je knipoogt en je denkt
'Ze valt zo voor mij in zwijm
Maar wat jij als man niet weet
Is dat de vrouw dan al een tijd
Met haar ogen heeft beslist
Dat ze net jou al had verleid*

(Opmerkingen van Mercedes Van Volcem)

Mevrouw Van Volcem, ik wist dat u zo een romantische inborst hebt dat u dit gedicht meteen naar hogere sferen zou tillen.

Deze vraag om uitleg gaat over de hinderpremie en het voorstel van de West-Vlaamse afdeling van de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO). Tijdens de vorige legislatuur hebben we schouder aan schouder, samen met Mathias De Clercq, hard aan een voorstel van decreet gewerkt – hij werkte toen nog hard. We hebben toen met betrekking tot de hinderpremie een revolutie ingeluid. We hebben ervoor gezorgd dat handelaars die premie niet meer moeten aanvragen, maar automatisch toegekend krijgen. Dat is een revolutie op het vlak van de automatische toekenning van rechten. Een tweede revolutie die we in dat voorstel van decreet hebben gerealiseerd, is het feit dat handelaars niet langer worden verplicht om te sluiten. Er wordt hun automatisch 2000 euro toegekend en ze hoeven niet meer te sluiten. Het leek ons immers vrij onrechtvaardig dat een handelaar zijn zaak moest sluiten als compensatie voor de ontvangst van de hinderpremie. De handelaar ontvangt automatisch 2000 euro en moet niet meer sluiten, maar de finaliteit is dat hij zich moet voorbereiden op de hinder die eraan komt en dat hij daarvoor maatregelen moet nemen. We hebben voor handelaars die buiten de hinderzone zitten, ook nog de mogelijkheid opengelaten alsnog de klassieke sluitingsvergoeding van 80 euro per dag aan te vragen. Er is ook voorzien in beroepsmogelijkheden.

Minister, in het begin van de legislatuur heb ik u hierover een schriftelijke vraag gesteld. Daaruit blijkt dat de hinderpremie een vrij groot succes is. In 2019 hebben 4204 handelaars een automatisch toegekende hinderpremie ontvangen. Het gaat

om ruim 9,5 miljoen euro. Verder hebben 48 handelaars die minstens 21 dagen op rij hebben gesloten enkel een sluitingspremie ontvangen.

We stellen vast dat het aantal aangetekende beroepen serieus is gedaald, wat betekent dat de kinderziektes uit de premie zijn gehaald. Een van de grootste kinderziektes was dat de handelaars een brief kregen op het adres dat in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) staat vermeld. Ze moesten dan het rekeningnummer geven waarop dat bedrag van 2000 euro mocht worden gestort. Een aantal ondernemers waren echter verkeerd ingeschreven en kregen die brief dus niet. Als ze niet binnen een bepaald aantal dagen hadden gereageerd, kregen ze hun premie niet.

UNIZO West-Vlaanderen stelt voor de handelaars die zich buiten de hinderzone bevinden ook automatisch een premie toe te kennen. Het gaat om handelszaken buiten de werfzone, want een handelszaak moet niet in de werfzone zitten om hinder te ondervinden. UNIZO West-Vlaanderen wil dat uitgebreid zien.

Minister, dit lijkt me een legitiem voorstel. Volgens mij bepaalt de bouwheer wat de bouw- of hinderzone is. We zouden een lokaal bestuur dat als bouwheer optreedt perfect kunnen vragen niet uitsluitend de werfzone, maar ook een bredere hinderzone te definiëren. Hetzelfde geldt voor de Vlaamse overheid of nutsmaatschappijen. Wat denkt u van dit voorstel?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, voor dit voorstel heeft UNIZO West-Vlaanderen de mosterd gehaald in de belangrijkste straat van Brugge. Nu ligt de Katelijnestraat open, maar UNIZO West-Vlaanderen is voor die grote werken voor de camera verschenen. Ik ben daar zelf schepen van Openbare werken, onder het mooie oog van de burgemeester. Ik weet dat u destijds in Torhout zelf ook schepen van Openbare Werken bent geweest, dus u moet zeer goed beseffen dat handelaars met veel hinder worden geconfronteerd zodra de werken beginnen.

Er is niet alleen hinder voor de mensen die moeten passeren, maar ook voor de handelaars. Het is ook meer dan alleen hinder voor de handelaars want ze lijden ook vaak inkomensverlies. Er kunnen natuurlijk geen werven uitgevoerd worden zonder hinder.

We zien het succes van de huidige minderhinderpremie. Er zijn 4787 premies uitbetaald. U weet dat de kleinhandel het vaak moeilijk heeft, zeker als ze dan nog eens met werken worden geconfronteerd. De premie is een succes met 9,5 miljoen euro op jaarbasis.

We vinden een uitbreiding, zoals UNIZO West-Vlaanderen en meer bepaald UNIZO Brugge heeft voorgesteld, dan ook een goede zaak. Waarom? Soms is iemands zaak in een werfzone nog bereikbaar, maar zijn de zaken net voorbij de werf bijvoorbeeld niet meer bereikbaar. Voor die mensen is de inkomensderving veel groter. Ik denk dus dat enige verfijning en uitbreiding mogelijk is. Het doel van de premie is om wie inkomstenverlies heeft door de hinder, of men nu net binnen of buiten de werf zit, te helpen.

Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Ronse. Ik ben zeer benieuwd naar uw antwoord. Dit is een open doel waarin u maar binnen te koppen hebt. Ik wou daar graag de vraagsteller van zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, voor alle liefhebbers: op 3 februari is het receptie van UNIZO West-Vlaanderen en ik ben daar gastspreker. *(Opmerkingen van Mercedes Van Volcem)*

Ik ben een beetje in de war over hoe ik dit nu moet aanpakken. (*Opmerkingen van Mercedes Van Volcem*)

Laat ons starten met een gedicht. (*Gelach*)

Ik heb er een paar bij en ik dacht voor elke vraag een gedicht te brengen, maar het ene is al langer dan het andere en we moeten op tijd klaar zijn. Ik zal er zeker twee brengen. Omdat de heer Ronse zo vriendelijk is geweest om een gedicht over verleiding te brengen, wil ik hem van wederwoord dienen. (*Gelach*)

Dit lijkt mij nu toch wel aan de orde te zijn. Het is een doordenkertje van een madam die prachtige korte gedichtjes schrijft en vorig jaar ook een prijs heeft gekregen, namelijk Judith Herzberg.

*Want houden van
Is gauwer gezegd
Dan langer gedaan
Maar soms komt het
In het donker
Op gang en dan
Is er verder
Geen houden meer aan*

Ook te vinden op mijn social media. U kunt het liken of retweeten. (*Gelach*)

De hinderpremie is van start gegaan op 1 juli 2017. De maatregel loopt nu twee en een half jaar. Na drie jaar, dus in de loop van 2020, wordt hij grondig geëvalueerd. Ik geef nu al het engagement om dat grondig te doen. We bekijken ondertussen ook of een aantal wijzigingen al sneller kunnen ingaan. Ik sta daar voor open om dat al te doen, los van de grondige evaluatie.

De geregistreerde klachten omtrent de hinderpremie gaan in de meeste gevallen over de aanvraagtermijn die verstreken is, over kwesties inzake KBO-gegevens (Kruispuntbank van Ondernemingen) van ondernemingen en hun vestigingen, over kwesties inzake GIPOD-gegevens (Generiek Informatieplatform Openbaar Domein) van werkopdrachten, en over het niet-ontvangen van de kennisgevingsbrief.

Het aantal geregistreerde klachten sinds 1 juli 2017 is beperkt en ook dalende, tot mijn vreugde. In 2017 waren er 22 klachten in een half jaar, in 2018 waren er 23 klachten op een volledig jaar en in 2019 waren er 11 klachten. Dat is dus drastisch teruggelopen, wat goed is.

Ik kom tot de gekoppelde vraag over het voorstel. Ondernemingen die aan alle voorwaarden voldoen met een vestiging binnen de hinderzone kunnen nu worden geselecteerd voor de hinderpremie. In het besluit van de Vlaamse Regering is de hinderzone gedefinieerd als 'alle wegvakken en kruispunten die overlappen met de GIPOD-werkzone.' U weet dat GIPOD staat voor het Generiek Informatie Portaal Openbaar Domein en een IT-toepassing is die werd gebouwd en wordt beheerd door het Agentschap Informatie Vlaanderen. Dit ressorteert niet onder mijn bevoegdheid. De huidige selectiezone is vandaag al ruimer dan de GIPOD-zone. Bijvoorbeeld een wegvak dat voor een klein deel is ingekleurd als werkzone maakt volledig deel uit van de selectiezone, die loopt tot vlak voor het eerstvolgende kruispunt.

De beperking van de hinderzone is vooral ingegeven door de huidige mogelijkheden van het GIPOD waarbij de beheerder van de werkopdracht alleen de werkzone inkleurt op de GRB-kaart (Grootschalig Referentie Bestand) van de stad of de gemeente. Het gebeurt soms dat handelaars toch hinder ondervinden, maar niet gelegen zijn binnen de werfzone zoals ze vandaag gedefinieerd is in het GIPOD.

Op langere termijn zal GIPOD 2.0 op dat vlak zeker een verbetering zijn omdat de afgebakende hinderzone beter geënt zal zijn op de realiteit. Dan zal sowieso de hinderpremie-applicatie beter in staat zijn om die ondernemingen te nemen die werkelijk hinder ondervinden van de werkopdracht. Dat lukt nu niet altijd even goed door de manier waarop het systeem geconcipieerd is.

De invoering van GIPOD 2.0 is voorzien in het najaar volgend jaar.

In de beleidsnota Economie is opgenomen dat het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) samen met het Agentschap Informatie Vlaanderen het vernieuwde GIPOD zal implementeren en daar dan ook de hinderpremie zal optimaliseren. Er komt dus sowieso al een stuk optimalisatie.

Voor mij is het heel belangrijk om goed uit te discussiëren hoe men in GIPOD 2.0 de afbakening van de hinderzone bepaalt. Als we de zone met de ondernemers die daadwerkelijk getroffen zijn door hinder van openbare werken beter kunnen afbakenen, dan ben ik daar voorstander van. Een beter afgebakende zone betekent niet per definitie een meer uitgebreide zone, maar wel iets dat met de werkelijkheid overeenstemt.

Ik ga ondertussen kijken wat de mogelijke budgettaire impact zal zijn, om hetzij het voorstel van UNIZO te nemen, hetzij te kijken of we via GIPOD de juiste aanpassingen zullen doen. Uiteindelijk willen we hetzelfde, namelijk dat iedereen die hinder ondervindt ook in aanmerking komt. Vorig jaar hadden de nieuwe maatregelen hinderpremie en sluitingspremie een kostprijs van 9,5 miljoen euro, en het budget in 2016 bedroeg iets meer dan 5 miljoen euro. Mijn voorganger is in de inschatting wat te conservatief geweest. De maatregel is een succes. Als je met een gesloten budget werkt is het natuurlijk niet zo evident om de budgetten systematisch te openen.

Heel positief is dat in het nieuwe systeem veel meer ondernemers een premie krijgen dan in het oude systeem. Dat is al een sprong voorwaarts. We zijn nu aan het kijken wat mogelijk de budgettaire impact zal zijn.

De sluitingspremie zelf kan worden toegekend bij een volledige sluiting van de getroffen vestiging van 21 opeenvolgende kalenderdagen. Volledig sluiten is een ingrijpende beslissing die grondig moet worden voorbereid op organisatorisch vlak en nooit genomen wordt voor een heel korte periode. Ik besef dat 21 dagen lang is, maar je mag het ook niet te kort maken, omdat men dat niet doet voor heel korte periodes omdat het net zo zwaar is.

Voor de inkomenscompensatievergoeding gold een sluitingsplicht van minstens zeven dagen, maar de zelfstandige mocht tijdens deze periode geen andere beroepsinkomsten hebben.

De nieuwe sluitingspremie kan wel worden gecombineerd met andere inkomsten voor de onderneming, bijvoorbeeld door thuisleveringen bij de klanten of het tijdelijk opzetten van een pop-up store op een andere locatie. Dat is erbij gekomen.

Ik sta niet per definitie negatief ten opzichte van de voorstellen. Maar nu zomaar ja zeggen, is ook moeilijk. Ik vind het vooral van belang dat UNIZO de vinger aan de pols houdt zoals anderen dat ook doen en dat we de aanpassingen doen waardoor nog beter dan vandaag de ondernemingen die werkelijk getroffen worden in aanmerking komen. Het is immers verschrikkelijk vervelend als je er wel inzit maar er volgens GIPOD niet inzit. Daar maken we sowieso werk van.

Wat de 21 dagen betreft, sta ik zeker open voor een aanpassing. Voor mij is het echt van belang dat de situatie van vroeger waarbij men geen inkomsten mocht hebben en moest kiezen tussen het ene en het andere, niet meer bestaat, dat maakt het toch een beetje zachter in zijn globaliteit.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De vorige legislatuur hebben we hard gewerkt aan dat voorstel van decreet, dat was pionierswerk zoals ik al zei. Het is inderdaad ook een groter succes dan we ooit hadden durven vermoeden, we bereiken er heel veel ondernemers mee. Een van de zaken waarmee we minder rekening hadden gehouden, was inderdaad het feit dat de input in GIPOD zich voornamelijk beperkt tot de werfzones. Wat UNIZO West-Vlaanderen aangaf, is terecht: het mag eigenlijk niet uitmaken of men in de werfzone zit of niet, het is de hinder die men ondervindt die relevant is. Minister, wat u antwoordt op onze vraag, vind ik bijzonder hoopgevend. Het is een antwoord dat voluntaristisch is maar ook voldoende realistisch. Het is voluntaristisch in die zin dat u heel duidelijk een opening hebt gemaakt richting GIPOD 2.0 waar men niet meer de werfzone maar de hinderzone zou implementeren. Dat stemt me zeer hoopvol en daarmee wordt ingegaan op het UNIZO-voorstel.

U zegt ook terecht dat er een objectieve maatstaf moet kunnen worden gehanteerd zodat niet alle driehonderd lokale besturen of andere bouwheren die hinderzones op een andere manier definiëren.

Tot slot heb ik ook begrip voor het feit dat u rekening wilt houden met de budgettaire impact. Een simulatie van wat dat zou kunnen kosten en een intelligent systeem om een hinderzone te definiëren zijn de twee werven waar u en uw administratie en raadgevers aan moeten werken tot het najaar wanneer GIPOD 2.0 er zou komen. Wanneer we daar in het najaar 2020 de resultaten van kunnen zien, en het is budgettair haalbaar en realistisch inzake afbakening, dan kunnen we tegemoetkomen aan de terechte bezorgdheid van UNIZO.

Minister, ik dank u niet alleen voor het antwoord maar uiteraard ook voor het mooie gedicht.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Ik wil beginnen me te verontschuldigen dat ik niet zo dichterbij ben, ik ben dat vergeten.

Minister, ik had nu niet meteen verwacht dat u zou zeggen dat u dat zou aanpakken en dat het budget voorhanden is, maar ik vind het wel belangrijk voor een handelaar die er niets aan kan doen dat wegen opnieuw moeten worden aangelegd. Vaak zijn er externe oorzaken zoals te zware bussen die de straat volledig kapot maken. Wanneer een handelaar met investeringen, personeel en goederen daar niets aan kan doen, dan is die premie echt een succes. Het is een heel goede zaak, minister, dat u GIPOD wilt verfijnen. Dat zou ook het eenvoudigste zijn, want een duidelijke definitie geven voor minder hinder is niet zo evident. De vraag is dan in welke mate iemand nog hinder ondervindt. Ik denk dat er altijd een minihinder is maar het is ook mogelijk dat men toch nog kan verkopen omdat er nog altijd een zekere bereikbaarheid is, bijvoorbeeld over het trottoir. Dat is een andere situatie dan deze waarin men echt niet meer bereikbaar is. En daar knelt een beetje het schoentje: mensen die net buiten die werfzone zitten, zijn ook totaal niet bereikbaar. Dat moet ook worden onderzocht, u zou dat kunnen doen met een GIPOD-verfijning die aangeeft waar de echte werfzone ligt die niet bereikbaar is en de bufferzone die maakt dat de buur evenveel hinder en minder inkomsten heeft dan de andere.

Ik hoop dat u de handelaars in het hart draagt zoals wij dat doen en kijk uit naar uw voorstel.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb ook geen gedicht mee, maar ik heb wel via Instagram een oproep gedaan aan mensen om zelf strofen in te dienen. Ik

krijg net bericht dat één iemand een strofe heeft ingediend waar u in voorkomt, minister. We moeten nog even de bron checken maar we laten het resultaat zeker weten. Het was positief, denk ik, dus geen zorgen.

Ik vind het een goede zaak dat in het kader van het nieuwe GIPOD 2.0 zal worden geprobeerd om de hinderpremie aan te vullen. Ik wil nog een kleine suggestie doen vanuit mijn ervaring als schepen van Lokale Economie in Diest. Onze centrum-manager heeft altijd wel een goed zicht op de werkelijke impact van werken. Zeker in een kleine stad waar de straten nauw aangesloten zijn op elkaar, geeft dat vaak een meer menselijk en meer realistisch beeld. Ik wil dan ook suggereren om in het nieuwe systeem dat er aankomt, zeker adviezen van lokale besturen op een of andere manier op te nemen. Dat kan enorm nuttig zijn.

Er is trouwens ook nog een ander klein probleem en dat heeft te maken met handelszaken die door werken hebben besloten om er definitief of tijdelijk mee te stoppen omdat dat dan een moment is waarop ze het afscheid goed kunnen invoeren. Die hebben volgens de regelgeving dan geen recht meer op de hinderpremie, ook al zetten ze hun handelszaak voor die periode wel nog voort. Dat is ook een klein hiaat dat met de nieuwe hinderpremie meteen kan worden opgelost.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De betrokkenheid van lokale besturen in deze zaak is bijzonder belangrijk. Ik ben zelf schepen van Openbare Werken en dat is bijzonder boeiend, maar als er werken zijn, is er natuurlijk hinder. De hinderpremie is een zeer goed middel dat wordt geapprecieerd door heel veel mensen, maar de klachten en vragen gaan vaak over: we hebben geen brief gehad of we hebben die brief niet gehad op het juiste adres enzovoort. Als lokaal bestuur heb je geen zicht op wie effectief een brief heeft gekregen en op welk adres. Je kunt ook niet kijken in de module van het Agentschap Ondernemen naar de stand van zaken van het betrokken dossier.

Minister, mocht een lokaal bestuur inzage kunnen krijgen, niet veranderen, maar inzage krijgen in die module, dan zouden heel veel vragen aan de bron kunnen worden opgelost. Lokale besturen kunnen ondernemers die nog niet hebben ingediend, aanzetten om dat alsnog te doen. Dat kan in elk geval veel mentale hinder vermijden, ook bij schepenen van Openbare Werken. Laat ons daar ook voor opkomen in deze moeilijke tijden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik ben zelf ook zeven jaar lang schepen van Openbare Werken geweest, tot mijn grote genoegdoening, omdat je heel dicht bij de mensen staat en veel kunt doen.

De twee suggesties die ik kreeg, vind ik interessant. Het is wel van belang dat het systeem automatisch kan blijven lopen. Dat moeten we wel eens bekijken, vandaar dat ik bij voorkeur alle wijzigingen samen met GIPOD doe, omdat dat automatisch gaat.

Mijnheer Bothuyne, ik begrijp uw opmerking zeker, dat je graag inzage hebt in wie er allemaal in zit. We moeten nagaan hoe dat met de privacy zit en of het geen impact heeft op de automatisering.

Mijnheer Vande Reyde, het was me niet duidelijk dat dat zo was. Als dat is zoals u zegt, dan neem ik dat zeker mee in de kortetermijnevaluatie of het kan worden opgelost. Dit alles onder de hoed van de budgettaire beperkingen die er uiteraard zijn.

Los van de evaluatie die er nog moet aankomen: als we puur naar de cijfers kijken, is de wijziging van het systeem een goede zaak geweest. Dat betekent niet dat je niet permanent moet aanpassen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sensibiliseren van handelaars om te digitaliseren
– 932 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Kurt Vanryckeghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stopzetten van Storesquare en de introductie van een volwaardige amazon.nl
– 1055 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ook ik heb een gedicht bij voor de Gedichtendag. Het is een gedicht van Halina Bletek.

ONDER-NEMER

*Per definitie een rare snuiter
Gedreven door passie op avontuur
Initiatief-nemer
Werk-gever
Zelf-standig
Zwevend rond toppen
Bevend bij de dalen
Bejubeld. Verguisd.
In ieder geval moedig of moe-t-ig door-bijter
Maar wel "onder" en "ne-mer".
Dus, per definitie een rare snuiter...
Hoe kan het ook anders... (*)*

*(*maar zoveel respect voor die vrijbuiters!)*

Ik heb gezocht naar een gedicht over digitalisering, maar ik heb dat niet gevonden. Misschien vind ik er tegen volgend jaar wel eentje of misschien schrijf ik er zelf één of vraag ik het aan mijn vader, want hij kan in zijn pen kruipen om gedichten te schrijven.

Mijn vraag gaat over het sensibiliseren en het aanzetten tot actie inzake e-commerce. Onlangs heeft Roularta beslist om het Vlaamse webwinkelplatform Storesquare eind februari 2020 stop te zetten. Digitalisering en internet zijn ook voor onze lokale handelaars een belangrijke uitdaging. We doen het in Vlaanderen zeker en vast niet slecht, maar er is nog veel potentieel en onontgonnen terrein. Er is dus nog verbetering mogelijk.

De cijfers zijn ook in de beleidsnota opgenomen. In 2018 deed 53 procent van de Vlamingen van 16 tot 74 jaar een onlineaankoop bij een Belgische verkoper. Bij de Vlaamse ondernemingen was een derde van de totale omzet afkomstig van e-commerce in de periode 2017-2018. Eind 2018 was 92 procent van de zelfstandige handelaars online aanwezig, waarvan 45,5 procent effectief online verkocht.

Zoals gezegd heeft Roularta beslist om het Vlaamse webwinkelplatform Storesquare stop te zetten. Storesquare werd begin 2016 opgestart om lokale handelaars te verenigen op één platform. De aangesloten handelaars moeten nu op zoek naar een alternatief.

Uw voorganger minister Muyters lanceerde in de vorige legislatuur 'Het internet. Ook uw zaak.'. Naast sensibilisering werd de handelaar ook tot actie aangezet via een e-learningaanbod. De handelaars konden via de website een e-scan doen om de mogelijkheden die het internet biedt voor hun zaak te ontdekken. Ook dat was eigenlijk wel een succes. In 2018 deden ruim 2000 handelaars de e-scan en haalde het portaal meer dan 70.000 bezoekers.

Ook werden in het kader van de campagne in 2018 over heel Vlaanderen meer dan 120 infosessies georganiseerd door kmo-organisaties, steden en gemeenten.

Minister, welke lessen kan de Vlaamse Regering trekken uit de laatste ontwikkelingen? Ziet u toekomst in platformen zoals Storesquare? Of bewijst het feit dat het platform offline werd gehaald dat er geen toekomst in zit? Aan welke verdere stappen denkt u om nog meer winkeliers op de digitale en internettrein te laten springen? Welke acties kunt u daarvoor ondernemen? Hoe verliep de verdere uitrol van het project 'Het internet. Ook uw zaak.'? Welke conclusies trekt u uit de evaluatie van het project? Op welke manier zal het worden verdergezet?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ook ik heb voor een gedicht gezorgd. Kort als ik soms ben, is het ook een kort gedicht, van Merel Morre.

leef je gewonnen

wie alles

durft te geven

de plussen en de minnen

kan nooit

zichzelf verliezen

die kan alleen maar winnen

Dan komen we tot de orde van de dag in verband met Storesquare en de introductie van een volwaardige Amazon. Op 14 januari trok Roularta de stekker uit het e-commerceplatform Storesquare. De bedoeling van Storesquare was om de webshops van kleine ondernemers te verzamelen op één platform. Die doelstelling werd enigszins gehaald, maar te weinig consumenten vonden de weg naar het platform. Bovendien kunnen lokale handelaars moeilijk concurreren met grote onlinespelers op het vlak van de prijs.

Dit bericht werd een paar dagen later gevolgd door het nieuws dat Amazon een volwaardige Nederlandse poot zal opzetten die, net als bol.com, ook de Vlaamse markt zal bedienen. De verwachting is dat Amazon vooral zal willen concurreren door nog lagere prijzen aan te bieden. Het bedrijf kan zich dit veroorloven door inkomsten uit andere bronnen en beperkte overheadkosten.

Het feit dat ongeveer de helft van de producten die verkocht worden op Amazon afkomstig zijn van kmo's en in de Verenigde Staten ongeveer een miljoen kmo's verkopen via Amazon, bewijst dat het bedrijf niet per se de grote vijand van de kmo hoeft te zijn. Zeker qua bereik zal dit voor sommigen nieuwe deuren openen.

Toch is waakzaamheid hier aangeraden. Naast die winnaars staan uiteraard verliezers, met potentiële effecten op onze handelskernen. In de Verenigde Staten spreekt men bovendien over het 'Amazoneffect', door de immense impact die het bedrijf heeft op de hele economie. De lage prijzen die het bedrijf kan hanteren, maken het bijvoorbeeld moeilijk om groeiende productie te vertalen in hogere lonen, zelfs bij lage werkloosheidscijfers.

In combinatie met het stopzetten van Storesquare lijkt de introductie van Amazon in Nederland daarom de uitdagingen omtrent e-commerce voor kmo's op scherp te stellen. Deze uitdagingen zijn op zich niet nieuw. De Vlaamse Regering stelde daarom ook in het regeerakkoord: "Samen met de lokale besturen blijven we actief de lokale ondernemers steunen en zetten initiatieven op voor succesvolle e-commerce op hun maat. We ontwikkelen daarbij een strategie om het kopen bij Vlaamse ondernemingen en lokaal nieuw makerschap te stimuleren. Daarbij helpen we de lokale ondernemers om hun positie in de omwenteling naar fygitaal kopen te bepalen en indien nodig te ondersteunen."

Minister, welke impact hebben de recente aankondigingen over Storesquare en Amazon op uw voornemen om een strategie te ontwikkelen om lokale ondernemers te steunen en het opzetten van initiatieven voor e-commerce op maat?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord

Minister Hilde Crevits: Ik had nog een tweede gedichtje beloofd. Het gaat niet over ondernemers. Het vorige gedichtje was van een Nederlandse dichteres en het huidige is van een Vlaming, Bart Moeyaert, en het is mij helemaal op het lijf geschreven.

Het wonder van de goede koffie

*Het is zoals het wonder
van de goede koffie.
Gemiddeld eens in de
twaalf maanden houdt
iemand middenin een zin
zijn adem in, waarna hij
naar de bodem van de kop
die als gegoten op het
bordje past blijft staren.
Misschien minutenlang
blijft het geluid uit. Maar
in dat hoofd zou je het
brullen moeten horen.
Er wordt nogal gescholden
als iemand inziet dat hij
jarenlang genoeg nam
met drab en dat maar
koffie noemde omdat er
melk bij kon, en suiker.
Gemiddeld één keer in
het jaar heeft iemand
zo'n ervaring, wat eigenlijk
verbazend weinig is
als je de koppen en de
schotels telt die al
vergeten zijn nog voor
ze worden aangeroerd.
Nochtans is smaak geen
kunst of wetenschap
Het is hetzelfde als
gezond verstand, iets
wat we voor het leven
houden, zoals het kopje
bij het bord hoort,*

*de mensen bij elkaar,
het water bij de zee.*

*Dit gedicht bestaat
ook in de versie van
de goede thee.*

Collega's, het is een zeer interessante vraag. Het stopzetten van Storesquare, een samenwerking tussen Roularta, KBC, ING en de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO), toont dat zelfs een consortium van solide private partners helaas geen garantie op succes is als het gaat om een marktplatform. Het belang van schaalvoordeel is overheersend. Het gaat dan niet alleen om het kunnen bieden van scherpe prijzen maar ook om het blijvend kunnen investeren in innovatie op vlak van gebruikservaring en logistiek. Ook de blijvende hoge kosten voor marketing zijn een struikelblok voor lokale platformen. Wij hebben dat ook gezien bij Beedrop, Cityfashion en plaatselijke platformen die na verloop van tijd niet zo succesvol bleken te zijn.

Zoals de beide vraagstellers aangeven, stoppen de ontwikkelingen ook niet en namen we inderdaad kennis van de komst van Amazon naar Nederland. Amazon France is in Wallonië ook al een van de belangrijkste webshops. Maar we zien ook een andere beweging. Grote merken zoals Nike, Vans en The North Face, trekken hun producten weg van grote platformen. Die merken willen terug controle over hoe hun producten gepresenteerd worden, ze willen zelf over alle klantendata beschikken en voorkomen dat de communicatie met de consument nog louter rond de prijs draait. De grote merken hebben ondertussen geïnvesteerd in eigen websites en internationale logistieke netwerken en blijven ook veel inspanningen in naambekendheid en marketing steken. De vraag is of marktplatformen zonder de grote merken nog even aantrekkelijk zullen blijven voor de consument.

Platformen zoals Amazon en bol.com kunnen ook opportuniteiten bieden voor Vlaamse detailhandelaars. Het kan een laagdrempelige manier zijn om te experimenteren met e-commerce. Het kan ook een manier zijn om stock te liquideren. Maar de voordelen zoals het brede bereik, de sterke marketing en de dataverzameling moeten worden afgewogen tegen de kostprijs, de soms heel zware concurrentie en de geëiste strikte naleving van de beloofde leveringstijden.

Nadenken of een marktplatform een mogelijk kanaal is dat past binnen een winkelconcept is een strategische oefening die veel handelaars zouden moeten maken. Vanuit het beleid zullen we onze Vlaamse detailhandel bijstaan om actief die oefening te maken. We hebben daar in de plenaire vergadering al over gediscussieerd naar aanleiding van een aantal vragen en daar zit wel wat creativiteit. We moeten echter een manier vinden om zoveel mogelijk detailhandelaars ervan te overtuigen om online actief te worden en te zoeken hoe dat aanvullend kan zijn op wat ze doen met hun fysieke winkel.

Het aansluiten op een marktplatform is misschien geen optie voor veel detailhandelaars maar een aantrekkelijke website, een goed gemikte onlinemarketing en een basismodule voor onlineverkoop zijn wel reële mogelijkheden die binnen handbereik liggen van een veel grotere groep Vlaamse ondernemers.

Mijnheer Vande Reyde, ik gebruik fygiitaal winkelen niet omdat ik denk dat u daar straks zelf over zult beginnen. *(Opmerkingen)*

Bij dezen plakt CD&V aan Open Vld als het daarover gaat, het kan verkeren.

De e-commercecampagne 'Het internet. Ook uw zaak.' loopt nog tot eind 2020. Uiteraard kunnen handelaars ook de reguliere steuninstrumenten van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) zoals de kmo-portefeuille of de kmo-groeisubsidie

en de financieringsinstrumenten van PMV/z gebruiken bij hun digitale transformatie. Daarnaast zullen kleinhandelaars ook kunnen rekenen op specifiek advies en begeleiding via de dienstverleners, geselecteerd in het kader van het vernieuwde contract ondernemerschap van VLAIO.

Samen met de ondernemersorganisaties zullen we bespreken of en waar nog meer maatregelen of ondersteuning nodig zijn. Dit kan bijvoorbeeld binnen het kader van de lokale overlegtafels en ook via het stakeholdersplatform detailhandel. Dat is een platform van UNIZO, Comeos, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSIG) en de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP).

Het project zelf loopt nog heel 2020 en op het einde is voorzien in een effectiviteitsonderzoek. Het is dus nog iets te vroeg voor de evaluatie van het project. Tot nog toe werden, verspreid over Vlaanderen, 219 inspiratiesessies gehouden, georganiseerd door de kmo-organisaties maar vooral door steden en gemeenten. Die sessies werden door 7800 handelaars bijgewoond, de cijfers voor 2019 zijn nog niet definitief want niet alle rapporten voor 2019 zijn al binnen.

De website van de campagne werd 120.222 maal bezocht en de Facebook-pagina van de campagne heeft 2391 volgers. De e-scan werd 2440 maal ingevuld, in 2018 werd de kaap van 2000 bereikt. Maar die cijfers zijn dus nog fluctuerend.

Er komen dit jaar nog nieuwe inspiratiesessies voor handelaars, verspreid over Vlaanderen en georganiseerd door steden, gemeenten en kmo-organisaties. Daarnaast wordt ook nieuwe inhoud geproduceerd voor de portaalsite: nieuw advies van experts en nieuwe getuigenissen van handelaars die een en ander in de praktijk toepasten. Met de video's worden ook nieuwe campagnes gestart op sociale media en via onlineadvertenties. We zetten daarbij zeker ook in op de fysieke handel, zoals ik heb aangegeven bij de bespreking van de beleidsnota.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaïke De Vreese (N-VA): Minister, ik hoor dat er zeer veel initiatieven worden genomen en dat de Vlaamse Regering daar blijvend zal op inzetten. Het hangt af van de sector wat de precieze digitale noden zijn en om die reden denk ik dat dat advies cruciaal is om die lokale handelaars daarbij te ondersteunen. Ook de e-scan kan zeer nuttig zijn voor die lokale handelaars. Ik ben blij dat daar blijvend op ingezet wordt. Het is niet voor iedereen even gemakkelijk om zelf te bepalen waarin men als handelaar moet investeren. Het is wel degelijk belangrijk dat op bepaalde vlakken wordt geïnvesteerd in die digitale tools die de handelaars verder kunnen helpen bij de uitbouw van hun zaak. Ik ben blij te horen dat we daarop blijven inzetten. Ik ben benieuwd naar de definitieve evaluatie van het project 'Het internet. Ook uw zaak.' in 2020.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal de evolutie van de markt van de e-commerce voor lokale handelaars op de voet blijven volgen. Ik hoop dat u actoren als UNIZO en andere beroepsverenigingen hierbij zult betrekken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, het zal u niet verbazen dat de Open Vld-fractie een enorme voorstander is van het stimuleren van initiatieven in verband met het winkelen van de toekomst, wat een andere term is voor het digitaal winkelen. We hebben het daar in de plenaire vergadering en tijdens de bespreking van de beleidsnota ook al over gehad. Ik heb hierover geen vraag om uitleg ingediend, omdat het altijd wat dezelfde discussie blijft. We hebben de

afgelopen weken en maanden een paar falingen gezien. De grote vraag die we ons stelden, was of we moeten gaan voor een marktplatformconcurrentie, waarbij de Vlaamse overheid zelf een platform stimuleert waarvoor de handelaars moeten bijbetalen, want het moet niet gratis worden gegeven, of voor een bottom-up aanpak, waarbij we advies leveren en handelaars in staat stellen zelf de digitale middelen te gebruiken.

Tot voor kort was ik echt een voorstander van de stimulering van die marktplatformconcurrentie. Eerlijk gezegd, ben ik daar wat van afgestapt. Dat heeft niet zozeer te maken met de recente falingen van Storesquare en Beedrop, maar ik heb met experts gesproken die me hebben verteld dat het nooit zal werken. Er zijn zo veel verschillende business modellen, leveringsmodellen, producten en insteken dat het aanbod van die lokale handelaars nooit op een enkel platform kan worden gecombineerd. De kracht van de buitenlandse e-commercegiganten is net dat zij vanuit hetzelfde business model eenduidig kunnen werken en daar een goede promotie voor kunnen voeren.

Minister, ik ben hard geneigd om uw initiatieven voor de bottom-up aanpak te ondersteunen. De handelaars hebben een paar voordelen ten opzichte van die giganten. Ze kunnen heel lokaal werken. Ze kunnen een beperkt gebied afbakenen en daarin lokale klanten bereiken die naar de fysieke winkel kunnen worden getrokken.

Ik zal een voorbeeld geven van waar we in Diest mee bezig zijn. Dit geeft aan wat de Vlaamse overheid verder kan stimuleren. We hebben met de Diestse middenstandsraad een aantal sessies georganiseerd. Een topexpert in socialemedia-marketing heeft daar gesproken over manieren om een zaak op Facebook en Instagram te promoten en over manieren om trafiek naar de website te halen. Voor die handelaars was dat een eyeopener. Sommigen zijn met die man in zee gestapt en anderen hebben andere partners om hetzelfde te doen. Tegelijkertijd stimuleren we vanuit het stadsbestuur de algemene promotie: 'Kom in Diest winkelen. In Diest is het fijn. Men kan er nog iets drinken of eten en met de kinderen gaan spelen.' Die combinatie zorgt voor een nieuwe dynamiek. Ik zie nu lokale winkels die totaal geen idee van online promotie, digitale handel of e-commerce hadden, wel op de kar springen. Dat is een goede evolutie, want het winkelen zoals we dat anderhalve eeuw hebben gekend, is aan het evolueren en dat zal niet stoppen. Het komt erop aan de lokale handelaars mee te krijgen.

Minister, u hebt het tijdens de plenaire vergadering over de digitale toepassingen in de winkels zelf gehad. Zo kunnen klanten schoenen bestellen die niet aanwezig zijn. We moeten de handelaars verder op de hoogte brengen van wat mogelijk is en waarin ze kunnen investeren. Dergelijke zaken kunnen lokaal het verschil maken. Wie in een winkel staat, krijgt advies. Als iets er niet is, kan het worden geleverd. Dat is waar we heen moeten gaan. Ik zit nu volledig op de lijn van de bottom-up aanpak. We moeten de lokale handelaars zelf in staat stellen hiermee aan de slag te gaan. Op die manier kunnen we de lokale handelaars laten meegaan in de concurrentie met de grote platformen.

De voorzitter: Mijnheer Vande Reyde, ik denk dat niemand nog iets durft zeggen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het was een lang gedicht en iedereen mocht wat toevoegen. Een mandataris van CD&V heeft nog een strofe toegevoegd.

*Het is ook altijd fijn met minister Crevits
Ook al krijgt ze kritiek van Maurits.*

Ik zal nog beoordelen of dit in het gedicht past. *(Gelach)*

De voorzitter: Minister, u bent sprakeloos. Wenst u toch nog iets toe te voegen?

Minister Hilde Crevits: Ik wil nog iets toevoegen over de rol van de overheid. Als solide partners er niet in slagen om het te doen, dan moet je er als overheid ook voor oppassen om te zeggen dat je het wel zal doen. Als er bottom-up zaken komen van de lokale handel of de lokale besturen, dan kunnen we kijken hoe we dit kunnen faciliteren. Daar ben ik het zeker mee eens.

De manier waarop VLAIO nu werkt met de VVSG, is een goede aanpak, die kan inspireren. Op die manier stellen we ons niet boven datgene wat de markt probeert te doen, want dat is voor de overheid sowieso gevaarlijk. Dat is ook niet wat u hebt gezegd. We hebben het ook eens in de plenaire zitting gehad over hoe ver een overheid moet meegaan.

Dit is in het oog te houden. We moeten kijken op welke manier we tot een formule kunnen komen die ervoor zorgt dat onze winkels ook fysiek bereikbaar blijven. Zelf winkel ik niet graag online omdat ik het liever fysiek doe. Ik denk dat ik niet de enige ben. Bij anderen is dat dan weer anders. Een tijdje geleden is gevraagd of het gratis terugzenden behouden moet worden. Het zou ook al veel oplossen als er een kost aangerekend zou worden, maar dat is op dit ogenblik nog niet het geval, waardoor iedereen in een concurrentiële situatie terechtkomt.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het initiatief van de Europese Commissie voor Europese minimumlonen – 900 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, we hebben deze voormiddag het voorrecht gehad om de permanente vertegenwoordigers bij de Europese Unie in onze commissie te hebben. Ze hebben ons een heel helder inzicht gegeven in de agenda van de komende jaren. Een van de elementen die daarop te vinden zijn, is de ambitie om iets te doen aan de Europese minimumlonen. We hebben onze permanente vertegenwoordigers daar deze morgen over bevraagd.

De aanleiding is het initiatief van de nieuwe eurocommissaris Nicolas Schmit die verder bouwt op het plan van Marianne Thyssen om Europa socialer te maken. Er werden een aantal principes vooropgesteld, zoals toegang tot de arbeidsmarkt, billijke arbeidsvoorwaarden en betere sociale bescherming. Men mikt op 2021 om een actieplan voor te stellen waarin deze principes worden geconcretiseerd.

Een belangrijk element daarin is de invoering van een eerlijk Europees minimum-inkomen. Deze voormiddag heeft de permanente vertegenwoordiging bevestigd dat het niet zo is dat men één brutominimumloon wil voor de hele unie, maar wel een aantal principes wil hanteren die zorgen voor een goede correlatie met de levensduurte. In Het Laatste Nieuws hebben een aantal professoren de minimumlonen in de verschillende landen geduïd. Bulgarije had het laagste, maar gecombineerd met de levensduurte was dat absoluut niet het laagste.

Dat traject is opgestart, en ik heb daar toch een aantal vragen over. Wat is de impact voor Vlaanderen, want dat kan ook onze economie beïnvloeden? Op welke manier wordt Vlaanderen betrokken bij deze onderhandelingen? Uit de uiteenzetting deze ochtend leek het ons vooral dat het een verhaal is waarin de sociale partners betrokken zijn en minder de lidstaten, laat staan de deelstaten. Welke

maatregelen zullen volgens u in dit plan aan bod komen? Hoe kunnen ze een impact hebben op Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, ik heb begrepen dat daar deze ochtend een en ander over is gezegd door de attaché.

Het initiatief van het minimumloon moet kort gesitueerd worden binnen het ruimere sociale programma van de Europese Commissie. Die kwam op 14 januari 2020 naar buiten met een mededeling over de verdere uitbouw van een sociaal Europa. Deze mededeling ligt in het verlengde van de Europese pijler van sociale rechten van voormalig EU-Commissaris Marianne Thyssen. Onder de titel 'Eerlijke werkomstandigheden' komt het thema van het Europees minimumloon aan bod. Samen met de mededeling lanceerde de Commissie een raadpleging van de sociale partners over het Europees minimumloon. Deze consultatie is het initiatief waar u in uw vraag naar verwijst.

De Commissie is gericht naar sociale partners en stelt in haar raadpleging voor de sociale partners expliciet dat zij zich opstelt als toehoorder. Eigenlijk wil de Commissie in deze fase weten, en ik citeer letterlijk: "of de sociale partners vinden dat optreden van de EU nodig is, en zo ja, of zij daarover onder elkaar willen onderhandelen."

Dit betekent concreet dat er nog geen initiatief van de Commissie is en er logischerwijze ook nog geen onderhandeling is op het niveau van de Raad van Ministers. Het is dus bijzonder moeilijk om in deze fase iets te zeggen over de impact en de wijze van onderhandelen. Sowieso moeten we eerst de resultaten afwachten van de raadpleging van de Europese sociale partners en dan zullen we misschien iets dieper op de zaak kunnen ingaan.

Wat uw derde vraag betreft, denk ik dat u verwijst naar het ruimere sociale programma van de Commissie-Von der Leyen. Bij de mededeling hoort ook een bijlage die relevante Commissie-initiatieven vermeldt in de loop van 2020 in de aanloop naar een actieplan voor de pijler van sociale rechten, voorzien voor 2021. Daaronder zit onder andere de skills-agenda, de industriestrategie, het plan voor digitaal onderwijs enzoverder. Het is een beetje lastig om in het kader van uw vraag op al deze zaken in te gaan.

De initiatieven komen aan bod in het nieuwe werkprogramma dat de Europese Commissie gisteren publiceerde. De Vlaamse Regering heeft in de voorbije jaren na publicatie van het Commissiewerkprogramma haar reactie daarop bekendgemaakt, inclusief de eerste standpuntinname.

Deze oefening die getrokken wordt door de minister-president, staat opnieuw in de steigers. Voor elk dossier uit het Commissiewerkprogramma dat relevant is voor Vlaanderen wordt een fiche aangemaakt die dieper ingaat op de impact voor Vlaanderen en de eerste Vlaamse standpuntinname. Dat lijkt mij de plaats om een antwoord te vinden op uw vraag.

Samengevat: er is eigenlijk nog niet veel concreets.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dank u wel. Het is een leuk toeval dat de vraag samenvalt met de toelichting deze voormiddag. We zullen heel aandachtig moeten zijn om die Europese agenda goed op te volgen. Ik heb alle vertrouwen in de Permanente Vertegenwoordiging maar ook in u en het kabinet om ons daar tijdig in te betrekken.

Misschien toch een schot voor de boeg: wat onze fractie betreft, zien wij vooral kansen als het gaat over de Europese minimumlonen. Zeker wanneer je van een aantal EU-lidstaten ziet wat daar de sociale rechten maar zijn, dan zie je dat dat het level playing field dat op sociaal vlak nodig is, in ons nadeel aantast. Dus een extra impuls vanuit Europa om ervoor te zorgen dat die sociale partners op Europees niveau effectief een aantal maatregelen nemen voor een socialer Europa, is wat onze fractie betreft zeker aangewezen. Ook al ligt er nog niets concreets op de plank, toch denken wij dat het nuttig zou zijn om ook onze eigen sociale partners te stimuleren om daar werk van te maken.

Dat zal het level playing field van onze economie en onze werknemers alleen maar ten goede komen. In het Europa van de 21^e eeuw mag er geen plaats zijn voor uitbuiting. Als we dan in Het Laatste Nieuws zien waar mensen in sommige landen na een maand werken mee moeten rondkomen, dan is dat toch wel bijzonder schrijnend.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is inderdaad een kans wanneer we op Europees niveau tot afspraken kunnen komen met betrekking tot minimumlonen. Wat ons betreft, moet dat in goed sociaal overleg gebeuren en dus niet zoals sommige collega's in de federale Kamer op dit moment doen met de wetsvoorstellen waarover geen overleg is geweest. Ik heb het dan over het optrekken van het Belgische minimumloon wat alleen tot de vernietiging van laaggeschoolde arbeid kan leiden in sectoren waar we in ons land nu al problemen hebben. Op Europees niveau echter denk ik dat dit initiatief een kans is die we moeten ondersteunen en waarbij we het sociaal overleg zeker nodig hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijn hart jubelt altijd als ik stimulansen hoor om het sociaal overleg actief te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de krapte op de arbeidsmarkt voor schoonmaak- en huishoudpersoneel – 902 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): *Ode aan de schoonmaakhulpen*

*Het werk in de schoonmaak is best zwaar,
en ook niet altijd zonder gevaar.
Eerst ga je de gangen swiffen en soms ook stofzuigen,
Voor je het weet zijn er ooggetuigen.*

*Maar jij ruimt alle rommel netjes op.
Het hele huis is altijd tip-top.
Met de poetsdoek in je hand
ga je door het hele pand.*

*De badkamer is blinkend schoon.
En jij vindt dat allemaal doodgewoon.
Je strijkt de was, zelfs de sokken
En dat doe je zonder mokken.*

*De plantjes staan fris op de vensterbank
Er ligt nooit stof op de boekenplank.
Je boent, dweilt, je stoft
Totdat je doodmoe naar bed toe sloft.*

*Dat is allemaal heel bijzonder
Jij bent een echt schoonmaakwonder!*

De voorzitter: Mevrouw Claes, krijg ik na de commissievergadering het adres van uw schoonmaakster?

Allessia Claes (N-VA): Ze is nu bezig. *(Opmerkingen van Axel Ronse)*

Minister, uit cijfers die ik recent bij u opvroeg, blijkt dat slechts 54 procent van de openstaande vacatures voor schoonmaak- en onderhoudspersoneel in de sector van de dienstencheques ook effectief ingevuld raakt. Tegenover elke openstaande vacature stond er in het derde kwartaal van vorig jaar maar 1,6 werkzoekende. Voor deze functies is al sinds 2017 een krapte op deze arbeidsmarkt waar te nemen. Jaar na jaar daalt het aantal sollicitanten.

De laatste weken werd al heel wat gediscussieerd over de verloning van de schoonmaak- en onderhoudshulpen. Uit de vele reacties die ik mocht ontvangen, blijkt dat het beroep te kampen heeft met een negatieve perceptie, een imago probleem terwijl deze mensen van onschatbare waarde zijn voor tal van Vlaamse gezinnen, bedrijven, ziekenhuizen, zorginstellingen enzovoort. Het opwaarderen van dit beroep, het verbeteren van het imago en doorgedreven en goede opleidingen voor deze schoonmaak- en onderhoudshulpen zijn dan ook cruciaal.

Minister, wat is volgens u de reden van deze steeds toenemende krapte op de arbeidsmarkt voor het schoonmaak- en onderhoudspersoneel? Welke initiatieven zult u nemen om dit aan te pakken?

Wat zult u doen om dit beroep aantrekkelijker te maken en het imago op te waarderen?

Welke initiatieven zult u nemen om nog meer in te zetten op bij- of omscholing voor mensen die aan de slag willen als poets- of onderhoudshulp?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Claes, ik heb niet zo'n mooi gedichtje maar ik heb wel een interview gegeven waarin ik heb gezegd dat onze huishoudhulp deel is van de familie en dat is heel goed gevallen. Als iemand je sokken strijkt of ondergoed opvouwt, maakt die deel uit van de familie. *(Opmerkingen van de voorzitter. Gelach)*

Collega, dat brengt me bij de kern van het probleem. Er is een algemene krapte op de arbeidsmarkt. Hier zijn een aantal verklaringen voor. Zo groeit het aantal jobs, tegelijk verlaat de babyboomgeneratie de arbeidsmarkt, maar het aantal werkzoekenden met beroepsaspiratie in de sector van poetshulp is inderdaad gedaald tot 1,6 werkzoekenden per vacature. Dat is ongelooflijk weinig.

Het vraagstuk gaat niet alleen over kwantiteit. Het is ook nodig om te investeren in een kwalitatieve instroom. Wie weet wat het is om poetshulp te zijn, moet ook beseffen dat dat niet voor iedereen haalbaar is. Het is fysiek zwaar en vereist zowel technische als persoonlijke competenties op het vlak van zelfstandig werken, met mensen kunnen omgaan enzovoort.

VDAB heeft bijzondere aandacht voor de sector. Zo worden er voor de vacatures in de dienstenchequesector maximaal sollicitatieopdrachten gegeven aan werkzoekenden

en worden er jobmarkten georganiseerd om ze te bereiken. Ook wordt aan de werkgevers gevraagd om duidelijke sollicitatiefeedback te geven zodat VDAB hiermee aan de slag kan.

De dienstenchequesector is ook bijzonder interessant voor de mensen die vandaag niet actief zijn op de arbeidsmarkt. 34 procent van de nieuwe aanwervingen komt net uit deze groep. De strategie die VDAB ontwikkelt om niet-beroepsactieven aan de slag te helpen, kan voor de sector dus een bijkomende hefboom zijn.

De kwalitatieve instroom is ontzettend relevant. Zo wordt in eigen beheer en met partners gewerkt aan de ontwikkeling van competenties voor werkzoekenden in functie van de toeleiding naar de job. Dit gebeurt via mobiele opleidingen en maatwerk voor bedrijven. In 2019 werden 1400 opleidingen opgestart in functie van de particuliere schoonmaak.

Naast het toeleidingsaspect is ook het voorkomen van uitstroom uit de sector van belang. VDAB richt zich hiervoor in het bijzonder op de startende werknemer. Het opleidingsaanbod voor werknemers is zowel gericht op technische als menselijke competenties. In 2019 werden 700 werknemers opgeleid. Ik heb een extra budget vrijgemaakt om in 2020 op het vlak van job- en taalcoaching extra in te zetten. Ik heb hiervoor een budget van 2 miljoen euro voorzien, wat overeenkomt met een duizendtal bijkomende trajecten, net om te investeren in mensen die de juiste competenties hebben om in te stromen in de sector. Daarnaast gebeuren er ook opleidingsinspanningen door de sector zelf en met ondersteuning van het Vlaamse opleidingsfonds dienstencheques.

Ik heb tenslotte ook aan mijn diensten gevraagd te onderzoeken hoe we werkplekieren in deze sector kunnen realiseren zodat ervaren werknemers de beginnende stagiairs kunnen coachen en opleiden op de werkplek.

In de aantrekkelijkheid moet de sector zelf investeren. De sectorconvenant met de sector dienstencheques, die inzet op een versterking van het imago van het beroep, is daarbij een goed instrument. Het vormingsfonds kan daar ook bij helpen. In de communicatie met de werkzoekenden maakt VDAB ook gebruik van tools en platforms die het fonds ontwikkelt om het imago te verbeteren. Bijvoorbeeld is er de actie 'De dankbaarste job', waar ik met veel plezier aan zou meedoen want ik vind dit ook echt een dankbare job. Maar uit getuigenissen van mensen die actief zijn in de sector blijkt dat niet altijd.

Het is zeker mijn bedoeling om samen met de sector in te zetten op de kwaliteit van de job en het versterken van de werkbaarheid. Er is een sectoraal Werkbaarheidsfonds. Aanvullend hierop werken we aan een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) rond werkbaarheid in de dienstenchequesector waarvoor budgetten kunnen worden vrijgemaakt.

Ziezo, collega, een rits initiatieven om aan de krapte te werken, maar ook aan de duurzaamheid van mensen die starten in de sector.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, de krapte op de arbeidsmarkt is zeker een feit en ook geen nieuw gegeven. Als je op internet gaat zoeken met de zoektermen krapte en Vlaamse arbeidsmarkt, dan krijg je ontelbare artikels die al vele jaren meegaan. Er wordt al voor gewaarschuwd. Ook de lijst van onze knelpuntberoepen wordt steeds langer.

Een belangrijke oplossing ligt natuurlijk in het activeren van de niet-beroepsactieven, en dat is ook duidelijk naar voren gekomen in de beleidsnota. We zijn ervan overtuigd dat u daar werk zult van maken. Belangrijk daarbij is ook de

afstemming met uw federale collega van Werk, want tal van maatregelen liggen ook op het federale niveau.

Nu terug naar de sector van de dienstencheques. Ik heb een artikel opgevist van net een jaar geleden in De Tijd met als titel 'Krapte? Het ergste moet nog komen'. Ik citeer Fons Leroy: "Bedrijven vinden moeilijker dan ooit personeel. Als we voortdoen zoals vandaag, zitten we tegen 2030 met een half miljoen openstaande vacatures." Hij verwijst eveneens naar de rol van de ondernemingen om de krapte aan te pakken en het imago van deze sector te verbeteren. Hij verwijst bijvoorbeeld naar de goede sfeer op het werk, een goede 'work-life balance', en voldoende investeren in permanent opleiden van werknemers. U hebt daarnet ook al een deel van mijn bijkomende vragen beantwoord, namelijk hoe we dat juist zullen aanpakken? Ik dank u voor die toelichting.

Ik heb nog een bijkomende vraag, ook op basis van dat artikel. Er wordt verwezen naar het probleem van vervoersarmoede. De verplaatsingen spelen ook een rol. Dienstenchequewerknemers moeten zich kunnen verplaatsen en daar knelt soms het schoentje. Ziet u daar bijkomende mogelijkheden?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik heb twee kleine bijkomende vragen. Een eerste gaat over de stand van zaken van de onderhandelingen tussen werknemers en werkgevers in de sector over de loonsverhoging. We hebben er al een aantal keer, zowel in deze commissie als in de plenaire zitting, over gedebatteerd. Wat is de stand van zaken daar?

Mijn tweede vraag sluit aan bij de laatste opmerking van mevrouw Claes. Ik hoor vaak van mensen in de sector dat de verplaatsingen zwaar wegen, van de ene woning naar de andere met weinig tijd om op tijd te kunnen komen. Ook weegt de eenzaamheid van de job soms zwaar, want de drukke tweeverdieners in die huizen zitten in de ratrace. Moet de duobaan daarom worden overwogen in de sector van de dienstencheques? Dat kan op het vlak van eenzaamheid wel een oplossing bieden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De krapte is ook voor de dienstenchequebedrijven een groot probleem. In 2014 waren er nog 6,6 kandidaten voor een job en nu is dat nog 1,6. Dat is dus een enorme verandering. Dat betekent dat ook het bedrijf zich moet richten op hoe problemen inzake vervoersarmoede opgelost kunnen worden. Zo zijn er bijvoorbeeld dienstenchequebedrijven die een bedrijfsfiets ter beschikking stellen. Dat valt heel hard in de smaak, heb ik al gehoord. Daar moet echt volop op worden ingezet, maar dat is een zaak van de bedrijven zelf.

Wat de onderhandelingen betreft, heb ik begrepen dat er op 3 februari opnieuw overleg is. U weet dat dit onderhandelingen zijn in het kader van het federale akkoord dat gesloten is. Ik hoop dat men er daar uitgeraakt. Ik neem zeker vanuit Vlaanderen mijn verantwoordelijkheid voor de sector, maar deze onderhandelingen staan daar los van. Dat belet niet dat we investeren in het zoeken van personeel en in het nemen van maatregelen op het vlak van werkbaarheid. Als ons ESF-project kan doorgaan, kan dat heel veel zuurstof geven om op het vlak van werkbaarheid een aantal zaken te doen.

Uw suggestie in verband met de duobaan moet ik bekijken. Ik vind dat wel een interessante gedachte, maar als je al met een grote krapte zit, is het de vraag of het mogelijk zal zijn. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Als ik het goed begrijp, zou je dan in principe twee huizen kunnen doen op een voormiddag. Ik zal het bekijken want dat lijkt me niet uitgesloten, maar ik weet niet of het kan op dit ogenblik.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik dank de minister voor de verduidelijking.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de effectiviteit van het tenderbeleid van VDAB – 947 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, ik heb ook een gedicht mee. Het is van een jong, onbekend literair talent. Hij is nog maar beginnend. Hij is gekend onder het pseudoniem 'Raf' en heeft een gedicht gemaakt dat aansluit bij de actualiteit.

*Hij was op, hij liep verloren
Geen greintje fut, duizend dingen om zich aan te storen
Diep in de put, een korte lont
Het kleine grut, plots opgebrand, ongezond*

*Een wandeling, een sessie, een gesprek
Het leek hem nutteloos, zelfs gek,
Nu staat hij welgezind op de werkplek
Het is het wonder van de loopbaancheque*

Ik had natuurlijk ook 'Love me tender' kunnen nemen, want dat sloot meer aan bij mijn vraag, maar ik vermoed dat we het nog wel zullen hebben over de loopbaancheque.

Zo kom ik bij mijn vraag over het tenderbeleid. Minister, het is natuurlijk een gevoelige discussie, daar zijn we ons allemaal van bewust. De vraag is in welke mate VDAB een deel van haar taken moet uitbesteden aan andere organisaties. Sinds 2004 doet ze dat. Dat is een uitvloeisel van internationale akkoorden die zeggen dat je voor begeleiding van werkzoekenden ook private profit- en non-profitactoren moet inschakelen. Ik heb u daarover een schriftelijke vraag gesteld. Uit het antwoord, waarvoor dank trouwens, blijkt dat het aandeel van tendering bij VDAB zich de afgelopen drie jaar situeerde rond de 8,5 procent.

Het tenderbeleid van VDAB krijgt regelmatig wat kritiek te verwerken. Men verwijt soms dat de profit- of non-profitspelers minder effectief zouden zijn in het begeleiden van werkzoekenden. Maar eigenlijk – dat was een beetje het doel van mijn schriftelijke vraag – blijkt dat het heel moeilijk is om een factcheck van dergelijke beweringen te doen. Voor je het weet, begin je appels met peren te vergelijken. Iedereen weet dat tenders zich vaak richten op wat moeilijker te bemiddelen doelgroepen. Die dan vooral gaan vergelijken met de algemene activeringcijfers is natuurlijk niet helemaal correct.

Daarom was mijn vraag hoe het zit met het nagaan van het rendement van die tenders. Is daar onderzoek naar? Heeft men daar een evaluatie van? Maar nu blijkt dat VDAB nog geen analyse heeft gemaakt van die algemene resultaten en de efficiëntie van tendering naar partners, ook ten aanzien van het eigen beheer. Het is belangrijk dat we daar ook naar kijken. Het laatste algemeen onderzoek dateert van 2009, door Idea Consult.

Gelet op het regeerakkoord, waar we de regierol van VDAB versterken en dus de actorrol minder zal zijn, is het te verwachten dat we vaker een beroep zullen doen op tenders. Daarom is het cruciaal dat we goed nagaan hoe het huidige tenderbeleid van VDAB juist in elkaar zit en dat eens evalueren. Daarom mijn concrete vragen.

Minister, zijn er parameters op basis waarvan men vandaag al zou kunnen beweren dat tenders negatief zijn en minder goede resultaten opleveren? Blijkbaar niet, maar ik wil toch zeker zijn.

Waarom werd er nog geen werk gemaakt van een duidelijke en gestandaardiseerde analyse van de resultaten en efficiëntie van tendering naar partners ten aanzien van het eigen beheer door VDAB?

Zal men met het oog op de nieuwe rol van VDAB op korte termijn een onafhankelijk, wetenschappelijk onderbouwd extern onderzoek uitvoeren naar de effectiviteit en efficiëntie van het tenderbeleid en wanneer zal dat dan zijn?

In het voorjaar van 2019 ging de raad van bestuur van VDAB akkoord met de aanbevelingen van het auditrapport over de kwaliteit van de tenders. Wie heeft dat rapport gemaakt? Welke waren de conclusies? Zijn daar aanbevelingen uit gekomen?

Zal men de raad van bestuur van VDAB meer betrekken bij het volgen van de output en de efficiëntie van het tenderbeleid in de nabije toekomst? Zo ja, in welke zin zou men dat kunnen doen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb begrepen dat hieromtrent een motie in de maak is. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het ene sluit natuurlijk een beetje aan op het andere, daar kan ik niet veel aan doen.

VDAB streeft ernaar om in haar dienstverlening aanvullend te zijn aan de markt. Externe partners worden aangesproken omwille van specialisatie en diversificatie, bijvoorbeeld door het inkopen van expertise die in de organisatie niet aanwezig is. Bijvoorbeeld het begeleiden van zeer kwetsbare werkzoekenden vraagt heel gespecialiseerde instrumenten, en dat moet getenderd worden. Er zijn dus weinig tot geen vergelijkingspunten tussen VDAB-dienstverlening en dienstverlening door partners.

Vanuit dit streven naar complementariteit en specialisatie is het niet zo zinvol om gestandaardiseerde vergelijkingen te doen tussen partners en VDAB omdat je dan het risico loopt om appels met peren te vergelijken, zoals u trouwens zelf aangeeft.

Dit gezegd zijnde is het relevant om een vergelijking te maken tussen de partners waarop een beroep wordt gedaan.

Ik zal toch maar lezen wat mijn medewerker nog heeft geschreven, omdat het toch wel mooi is. Er staat: "Mijnheer Ongena, u weet sinds gisteren in de commissie Landbouw dat er zelfs een enorme variëteit onder de peren is." En u was daar. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Maar het is wel relevant om een vergelijking te maken tussen de partners... *(Opmerkingen van de voorzitter)*

De voorzitter van de commissie heeft mij gisteren zelfs een toffe peer genoemd, dat heb ik hier nog niet meegemaakt. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

En geen peer gestoofd, en ik ben ook niet over het paard getild. Dat is allemaal gisteren gebeurd. (*Gelach*)

En we hebben dan ook de twee paarden voor de kar gespannen, het was nuttig, en het ging ook over de bloemetjes en de bijtjes.

Het is dus wel relevant om een vergelijking te maken tussen de partners waar we een beroep op doen. De wetgeving overheidsopdrachten staat ervoor garant dat deze vergelijking altijd plaatsvindt.

Ik vind het heel belangrijk dat het beleid zeer goed gemonitord wordt. Meten is weten. Ik ben het idee om de efficiëntie en kwaliteit van het tenderbeleid te onderzoeken meer dan genegen. Ik ben nieuw in de materie. Ik vind het op zich goed dat men met tenders werkt, ik heb ook al gepraat met organisaties die tenderpartners zijn en die zeggen dat ze fantastisch werk doen en dat zal inderdaad ook wel zo zijn. Maar wanneer we een evaluatie doen, moet die onafhankelijk zijn en zeer wetenschappelijk onderbouwd.

Recent werd wel een bevraging gedaan bij partners over hun ervaringen in de samenwerking met VDAB. Op basis van de bevindingen werkt VDAB aan een nieuwe aanpak voor de partnerwerking. Het resultaat en de kwaliteit van de dienstverlening staan centraal maar er wordt ook ruimte gegeven aan het proces en de concrete methodiek. Op die manier wil VDAB de diversiteit en creativiteit in het partnerlandschap stimuleren zonder in te boeten op resultaat en kwaliteit.

De audit werd uitgevoerd door de interne auditdienst van VDAB en werd besproken op de raad van bestuur van VDAB van april 2019. Daarin werd onderzocht welke instrumenten en normen VDAB hanteert om de inhoudelijke kwaliteit van de gegunde acties te garanderen en hoe deze worden opgevolgd. De kwaliteit van de lopende tenders was dus geen voorwerp van onderzoek.

Uit de audit kwamen heel wat conclusies en een zevental aanbevelingen. De voornaamste conclusie is dat er momenteel geen sluitend totaaloverzicht is van de provinciale samenwerkingen en uitbestedingen met partners. Dat vind ik wel een beetje lastig. Ook was het opvallend dat de kwaliteitsmonitoring strikter wordt toegepast bij ESF-ingediende projecten dan bij de eigen provinciale samenwerkingen. De lat zou eigenlijk gelijk moeten liggen voor iedereen.

De aanbevelingen spelen uiteraard in op deze conclusies. Zo gaf de interne audit onder meer aan dat VDAB best zorgt voor een sluitend totaaloverzicht waarin de nodige gegevens van alle samenwerkingsvormen binnen de organisatie zowel op centraal als op provinciaal niveau zijn opgenomen. Men wil ook dat het handkader voor kwaliteitsmonitoring wordt verfijnd en geüniformiseerd over alle provincies. Met deze aanbevelingen is VDAB aan de slag gegaan.

Er wordt op kwartaalbasis aan de technische werkgroep van de raad van bestuur gerapporteerd over het verloop van de tenders. Zowel de kwantitatieve output als de evoluties betreffende inspanning- en resultaatfinanciering worden daarbij in ogenschouw genomen.

Ik vind het belangrijk dat bij een vernieuwde aanpak voor partnersamenwerking ook de opvolging en monitoring van de tenders en de samenwerking herbekeken worden. Ik zal daarover waken bij de vernieuwing van de partnerwerking.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat u de tendering genegen bent en dat u inziet dat het belangrijk is dat we daar een beroep op doen. Wanneer we de ambities uit het regeerakkoord inzake tewerkstelling

willen waarmaken, zullen we iedereen nodig hebben. Het gaat dan niet alleen over werkzoekenden maar ook over mensen die andere mensen begeleiden om aan een job te geraken.

U hebt ook zelf moeten vaststellen dat er nog werk aan de winkel is. Aangezien we meer een beroep zullen moeten doen op tendering, is het belangrijk dat we voldoende onafhankelijk en onderbouwd onderzoek hebben en ervoor zorgen dat VDAB op een goede manier met die tendering omgaat. VDAB moet ook nagaan hoe daar de meeste efficiëntie kan worden uitgehaald.

U hebt verwezen naar de kwartaalrapportering van de technische werkgroep. Wij hebben ook begrepen dat er een dergelijke kwartaalrapportering is maar de vraag is nu of het niet mogelijk is dat die kwartaalrapportering ook naar de raad van bestuur gaat zodat deze het tenderbeleid ook kan opvolgen.

Minister, we moeten dan ook rekening houden met de andere aanbevelingen. U hebt naar de audit verwezen. Die aanbevelingen maken duidelijk dat er met betrekking tot de evaluatie van de tenders nog wat werk aan de winkel is. Ik hoop dat u mee zult werken om de tendering in VDAB beter op te volgen, om duidelijke criteria op te stellen en om de resultaten goed te bewaken. We moeten echter goed weten dat de doelgroepen die met de tenders worden bereikt niet de doelgroepen zijn die algemeen worden bereikt. Dat is een belangrijke nuance die we moeten aanbrengen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Ongena, ik wil me bij uw woorden aansluiten. Het is een belangrijke ambitie nog meer op tenders in te zetten. Ik noem dat liever slimme samenwerkingsverbanden met private en openbare spelers die in staat zijn een bepaalde groep goed te begrijpen en de hoogste slaagkansen te bieden. Het past dan ook bij het DNA van de nieuwe VDAB, die veel meer regisseur dan actor is.

Minister, dit beleid is in 2009 voor het laatst geëvalueerd. Het is vrij laat en dus is het moeilijk te vatten dat er kritiek op die tenders is. U hebt in het begin naar de motie verwezen. Het is niet slecht dit eens op een professionele manier te monitoren, zodat de resultaten die we hieruit halen ons kunnen helpen om het tenderbeleid nog beter en slimmer uit te rollen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, ik heb uiteraard geen principiële probleem met tenders, maar het is onbegrijpelijk dat er zo weinig effectmeting is. Dat lijkt me essentieel om kritieke succesfactoren te definiëren die dan bij een volgende tender effectief voor een beter resultaat kunnen zorgen.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. Sommigen signaleren een bepaald effect waarvan ik niet weet of het u ook al ter ore is gekomen. Bepaalde tenderorganisaties zouden werkzoekenden naar elkaar doorverwijzen. Die mensen moeten dan een activeringstraject uitvoeren bij de eerste partner en vervolgens nog eens bij de volgende partner. Die mensen worden nooit naar de arbeidsmarkt doorgestuurd. Het zou, meer bepaald, gaan om mensen met een migratieachtergrond. Zij zouden zo in verschillende opeenvolgende tenders blijven hangen en dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn. De doorstroming is natuurlijk de ultieme en juiste finaliteit. Hebt u daar weet van?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de samenwerking met externe partners is bijzonder belangrijk. Wat meer objectiviteit inzake de besteding van de middelen, de output en de goede samenwerking tussen VDAB en de externe partners is bijzonder belangrijk.

Ik geef een voorbeeld. Uit uw antwoord op de schriftelijke vraag van de heer Ongena blijkt dat iets minder dan 10 procent van de middelen voor tenders wordt ingezet, maar meer dan 33 procent van het werkingsbudget van VDAB wordt besteed aan externe partners. Wat beschouwt u als tendering en wat beschouwt u als projectprogrammatie op provinciaal of Vlaams niveau? Vaak gaat het om dezelfde organisaties die langs verschillende kanalen bij de werking van VDAB worden betrokken, maar op andere manieren of zelfs helemaal niet worden geëvalueerd.

Zoals al is aangehaald, bereidt de meerderheid een motie voor om het Rekenhof een onafhankelijke audit te laten uitvoeren waaruit we ongetwijfeld voor het beleid nuttige aanbevelingen zullen kunnen distilleren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ongena, u hebt me gevraagd of bepaalde stukken naar de raad van bestuur kunnen worden gestuurd. Dat valt eigenlijk onder de autonomie van de raad van bestuur. Uw vraag wordt sowieso aan de voorzitter van de raad van bestuur doorgegeven. De raad van bestuur moet dan bespreken wat hiermee moet gebeuren. Ik zal me niet mengen in hun werking. Ik zeg niet dat ik uw vraag fout vind, maar dat moet daar worden bekeken. U glimlacht. U zult begrijpen waarom, denk ik. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Dat was mij duidelijk. Iedereen heeft zijn taak en zijn manier van werken.

Mijnheer Ronse, u had het over slim samenwerken. Ik vind dat absoluut de juiste term. Ik denk ook dat dat de toekomstterm is.

Mevrouw Gennez, ik vind het heel kras als u zegt dat men werkzoekenden naar elkaar doorverwijst. U mag me dat zeker doorgeven. Daar voel ik me dan wel weer verantwoordelijk voor omdat dit niet de bedoeling kan zijn, tenzij het een werkzoekende is die in een specifieke niche beter begeleid kan worden door iemand anders. Dat zou ik nog enigszins kunnen begrijpen. Maar dat dit weg en weer gaat, vind ik kras. Dat zou ook een beetje mijn wantrouwen voeden ten opzichte van het tenderbeleid. Ik kan dat niet bevestigen of ontkennen, want ik heb er geen weet van. Als u mensen kent die daar meer details over hebben, geef dat graag door.

Die tenders worden geëvalueerd. Het is voor mij verrassend dat we geen Vlaams beeld hebben over wat er overall gebeurt. Dat moet nog wat geprofessionaliseerd worden, want het is niet omdat er geen beeld is dat het slecht is. Het moet een beetje uit de sfeer komen dat we niet precies weten wat het is.

Voorzitter, het klopt wat u zegt. Waar ligt de grens? Wat is een tender en wat is een partner? Ook hierin zal transparantie komen, zeker als u het Rekenhof erop loslaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de activering van langdurig zieken en de toepassing van de Vlaamse ondersteuningspremie – 968 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, op Gedichtendag en op de dag dat de koning heeft opgeroepen om vaart en voort te maken, vooral op het federale niveau, heb

ik een gedichtje van vier regels meegebracht van Johan Sebastiaan Stuer, huisdichter uit Humo.

Reisadvies

*Dus ignoreer de wereldbrand
En slaap maar raak, mijn lief
Het reisadvies voor Dromenland
Is altijd positief*

Een heel lief gedichtje.

De Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) is veel meer 'down to earth'. We hebben het daar eerder in de commissie al over gehad. U hebt toen een studie van het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering (VIONA) aangekondigd. We zijn dan ook in blijde verwachting van de resultaten. In afwachting daarvan wil ik er nog eens concreet op inzoomen.

Het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE) dat de arbeidsreserve in Vlaanderen in kaart brengt, wijst op het potentieel van ruim 200.000 arbeidsongeschikten, die weliswaar niet direct inzetbaar zijn, maar waarvan een gedeelte zeker bereid is te werken op maat van de medische mogelijkheden en in aangepast werk. Iedereen is het er immers over eens dat om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te bereiken, we andere dan de klassieke niet-werkende werkzoekenden zullen moeten bereiken en aanspreken.

De eerste structurele ondersteuning van VDAB voor door het RIZIV erkende arbeidsongeschikte werknemers kwam er met het samenwerkingsakkoord tussen RIZIV en VDAB/GTB (gespecialiseerde trajectbegeleiding) van oktober 2012, geactualiseerd door het raamakkoord van 1 januari 2016. Daarnaast is er ook het koninklijk besluit van 8 november 2016 dat een sturende rol toewijst aan de adviserend geneesheer om voor de gerechtigden zonder arbeidsovereenkomst die terug kunnen werken, een re-integratieplan op te stellen in samenwerking met de begeleidende diensten van de gewesten en gemeenschappen. Er is uiteraard ook de missie van VDAB om iedereen die zich als werkzoekende inschrijft te begeleiden.

In de beleidsnota voorziet u in een reeks initiatieven qua versterking van de samenwerking tussen VDAB, RIZIV en de mutualiteiten. Daarin zegt u ook dat het samenwerkingsakkoord met het RIZIV en de ziekenfondsen en het aanbod vanwege VDAB verder uitgewerkt moet worden. Welke initiatieven hebt u in dat kader al genomen?

Tijdens de bespreking van uw beleidsnota zei u dat er voor slechts 173 werkzoekenden met arbeidsongeschiktheid een tijdelijke Vlaamse ondersteuningspremie werd aangevraagd en dat 74 premies werden toegekend. Hoe verklaart u dat lage aantal, aangezien de premie toch al meer dan een jaar bestaat?

Het potentieel van bijvoorbeeld gedeeltelijke werkhervatting zou kunnen groeien indien ondernemingen die kansen willen bieden met aangepast werk, hiervoor ook tijdelijk financieel ondersteund zouden worden. Hebt u de intentie om het bereik van de tijdelijke VOP in die zin te verbeteren door de VOP om te bouwen tot een volwaardige doelgroep-subsidie?

Voor mijn laatste vraag heb ik even bij de noorderburen gepiept. Daar hebben de overheid en de sociale partners een 'banenafsprake' om gespreid over enkele jaren 250.000 arbeidsongeschikte medewerkers toe te leiden naar reguliere banen. Ondernemingen kunnen daarbij rekenen op ondersteuningsmaatregelen, met naast loonkostsubsidies ook ondersteuning voor het uittekenen van aangepaste werkplekken en jobcoaching. Vaak ontbreekt bij ondernemingen immers de expertise over hoe de taken te herverdelen, de zogenaamde 'jobcarving', om nuttig

aangepast werk te voorzien. Bij welke instanties kunnen Vlaamse ondernemingen desgevallend terecht voor dat type van ondersteuning?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega. Ik verwijs naar de commissievergadering van donderdag 16 januari 2020, twee weken geleden. Toen heeft collega Ronse gelijkaardige vragen gesteld die betrekking hadden op initiatieven om langdurig zieken opnieuw aan het werk te brengen of aan het werk te houden. Ik heb toen duidelijk gesteld dat het van belang is dat we goed beseffen dat er veel verschillende partners betrokken zijn en moeten worden in dit kader. Om mensen die arbeidsongeschikt zijn verklaard te activeren, moeten we ruimer kijken dan alleen maar naar VDAB, het RIZIV of de ziekenfondsen. Ik heb aangegeven dat we onder andere ook artsen en werkgevers moeten betrekken, willen we meer resultaten behalen met de samenwerking tussen VDAB, het RIZIV en de ziekenfondsen. Dat wil eigenlijk zeggen dat we, naast het inzetten op de samenwerking tussen de prioritaire partners die u benoemt, ook werk moeten maken van een eenvormige visie op preventie en re-integratie in een breder netwerk.

Concreet willen we vanuit Vlaanderen de motor zijn en al de partners verbinden. Daarom wil ik in het voorjaar een rondetafel organiseren om een cocreatief proces op te zetten en op die manier te komen tot een aantal gedragen toekomstacties. Die rondetafel wordt momenteel door mijn administratie voorbereid. We zijn een aantal contacten aan het leggen om in dezen een succesvol verschil te kunnen maken. We willen tegen september 2020 klaar zijn met een aantal acties in dat verband.

De aanpak zal ook versterkt worden in samenwerking met de federale overheid. Uiteraard zullen de federale diensten worden uitgenodigd. We hebben ook aan VDAB gevraagd om samen met de andere gewesten binnen Synerjob een werkgroep op te starten die ook zal werken rond het activeren van langdurig zieken. Er zijn dus op diverse niveaus wel initiatieven bezig.

De Vlaamse ondersteuningspremie richt zich tot een nieuwe doelgroep, namelijk personen met een indicatie 'arbeidshandicap' waarvan de problematiek nog positief kan evolueren en dus nog niet 'definitief' of 'stabiel' is. Men komt in aanmerking voor een VOP voor bepaalde tijdelijke duur als het niet duidelijk is welke impact het gezondheidsprobleem of de arbeidsbeperking heeft op langere termijn of als de impact tijdelijk is.

Personen kunnen bij VDAB een recht op ondersteuning aanvragen, de werkgever vraagt nadien bij het Departement Werk en Sociale Economie de VOP aan. De tijdelijke VOP bedraagt 20 procent van het referteloon gedurende maximaal twee jaar en kan na twee jaar verlengd worden of kan verhoogd worden tot 60 procent van het referteloon.

In 2019 kende VDAB 192 keer het recht op de tijdelijke VOP toe. Maar eerst gaat VDAB altijd kijken of men het recht op een VOP van onbepaalde duur kan toekennen omdat dit mensen meer kansen geeft op de arbeidsmarkt.

Personen die gedeeltelijk het werk hervatten, komen voor het recht op de tijdelijke VOP in aanmerking onder twee voorwaarden: ofwel moeten ze in aanmerking komen voor een rechtstreeks recht op de tijdelijke VOP op basis van een attest, ofwel als uit onderzoek op basis van ICF-indicering (International Classification of Functioning, Disability and Health) blijkt dat er sprake is van voldoende jobonafhankelijk rendementsverlies binnen de effectieve uren.

Afhankelijk van hun nood kunnen deze mensen ook op andere maatregelen een beroep doen. De VOP is met andere woorden een sterk maatgerichte maatregel, die na onderzoek toegepast wordt in functie van de situatie van de betrokkene.

Kunnen we die maatregel nu zomaar algemeen gaan omvormen en het bereik van die tijdelijke VOP zomaar in die zin verbreden? Daar heb ik een beetje mijn reserves voor omdat die net zo specifiek op maat is gemaakt. Maar nog eens, ik zal er niet echt negatief over zijn, we zijn bezig met de ronde tafel en we zullen ook nagaan op welke manier een versterking mogelijk is.

Sinds 1 januari 2018 is dit een formele opdracht van de door VDAB erkende en gefinancierde Gespecialiseerde Opleidings-, Begeleidings- en Bemiddelingsdiensten (GOB's). Zij bieden gespecialiseerde begeleiding bij werkplekleren voor werkzoekenden en gespecialiseerde jobcoaching voor werknemers. Elke werkgever of werknemer kan een vraag stellen en gratis coaching krijgen.

Vanuit VDAB zelf zijn er heel wat mogelijkheden beschikbaar. Zo is bijstand van een tolk voor doven of slechthorenden mogelijk of kunnen aanpassingen aan de werkplek terugbetaald worden. Veel van de mogelijkheden zijn nog onvoldoende gekend. Sensibiliseren en communiceren ten aanzien van de potentiële gebruikers is van groot belang. Dat heb ik ook tijdens de vorige commissievergadering duidelijk aangegeven.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik denk dat die rondetafel en dat cocreatieve proces een goed idee zijn. Ook van onze kant reiken we de hand om daar eventueel aan mee te werken, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, omdat we effectief het belang erkennen van een nuttige job, zeker voor mensen die in een langdurige ziekte verzeild raken. We vinden dit niet alleen vanuit menselijk maar ook vanuit economisch perspectief een zeer belangrijke oefening.

Onze informatie over de tijdelijke VOP was dat men die restricties heeft ingevoerd omdat men initieel slechts 11 miljoen euro wilde spenderen. Men komt daar niet aan gezien het beperkte succes, vandaar de oproep om de criteria te herbekijken en te versoepelen zodat er een echte tijdelijke financiële ondersteuning kan komen voor de werkgevers die arbeidsongeschikten de kans willen bieden op herinschakeling op maat van hun mogelijkheden.

Wat het samenwerkingsakkoord betreft waar ik naar verwees, is het probleem dat de begeleiding door VDAB van door het RIZIV en de ziekenfondsen erkende arbeidsongeschikten zich grotendeels tot zelfs bijna exclusief beperkt tot dat akkoord. Dat is een jaarlijkse maar ook beperkte cohorte van arbeidsongeschikten die op vrijwillige basis door het ziekenfonds worden toegekend maar uiteraard is de doelgroep veel breder. Vandaar de oproep om de actieradius te verruimen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mevrouw Gennez, ik wil u bedanken, want dit is een van de belangrijkste dossiers die op onze plank liggen. Bij het heractiveren van langdurig zieken ligt er nog veel meer potentieel om onze 120.000 jobs in te vullen dan bij het activeren van uitkeringsgerechtigde werklozen. Ik vind het ongelooflijk belangrijk dat we het kamerbreed eens zijn dat we dat moeten doen. Uit uw vraag blijkt dat u daar volmondig mee instemt.

U suggereert om de actieradius verbreden van het contingent aan mensen die via het RIZIV of VDAB worden begeleid, en wij zijn het daar volmondig mee eens. U weet dat wij nog altijd van mening zijn dat de belangrijkste hefbomen zich nog altijd op federaal niveau bevinden, zoals het verplichtend karakter van een dergelijk re-integratietraject. Hetzelfde geldt voor het luik dat het niet enkel bij dezelfde werkgever kan zijn. We kunnen dat blijven herhalen, maar op Vlaams niveau zullen we dat niet veranderen.

We kunnen echter wel degelijk initiatieven nemen. Een daarvan is – en op dat vlak juich ik het antwoord van de minister toe – op een heel voluntaristische manier met het RIZIV rond de tafel gaan zitten en proberen om de middelen die het RIZIV uittrekt voor die overeenkomst, significant uit te breiden. Het RIZIV beseft hopelijk ook dat al het geld dat het daarin stopt, geld is dat wordt uitgespaard. Het project dat VDAB en het RIZIV samen op poten hebben gezet, leidt wel degelijk tot een mooie uitstroom van mensen naar werk. Elke persoon die uitstroomt naar werk, is een mooie besparing van middelen voor het RIZIV. Het zijn middelen die in het kader van de sociale zekerheid en van herverdeling elders op meer prangende noden kunnen worden ingezet.

We zullen die materie goed opvolgen en juichen alle intenties toe. Ik neem zeker ook de uitgestoken hand van collega Gennez aan om samen te werken over de grenzen van oppositie en meerderheid heen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de aanvulling.

Men vraagt om de actieradius van het samenwerkingsakkoord te verbreden. Sowieso willen wij meer trajecten. De visievorming start nu en er moet ook worden gewerkt aan een betere communicatie tussen de ziekenfondsen en VDAB. Wij missen nu nog een aantal mensen, omdat het nog niet is geautomatiseerd. Zodra het geautomatiseerd is, gaat men iedereen kunnen benaderen. Er wordt dus aan gewerkt.

Wat het succes of uitblijven daarvan van de tijdelijke VOP betreft, die is er nog maar sinds 1 januari 2019. We moeten absoluut werken aan de bekendmaking, want onbekend is onbemind. Ik heb dus nog heel wat werk wat de promotie betreft, evenals uiteraard onze diensten. Maar het wordt op een positieve manier opgevolgd, geheel in de sfeer van uw gedicht, collega Gennez.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik denk dat het inderdaad een goede zaak is dat iedereen die mensen opnieuw de kans wil geven om zich te integreren op de arbeidsmarkt.

We hebben nog een heel concrete vraag. Minister, vindt u het wenselijk dat VDAB in samenwerking met de partners proactief arbeidsongeschikten zou aanmoedigen om zich in te schrijven als werkzoekenden, met de garantie van een begeleiding en toeleiding op maat van hun mogelijkheden en aspiraties? Doordat het een gedeelde bevoegdheid is, zijn er nog altijd heel wat mensen die door de mazen van het net glippen. Als ze gecatalogiseerd zijn als werkzoekenden, dan hebben ze natuurlijk meer kans om ook door VDAB te worden bereikt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over wijk-werken – 1019 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Voorzitter, iedereen kent het vroegere plaatselijk werk-gelegenheidsagentschap (PWA) dat tijdens de vorige legislatuur en dankzij de zesde staatshervorming een Vlaamse bevoegdheid is geworden. Het was eigenlijk

een systeem waarin mensen, vaak echt getalenteerde mensen, levenslang in werden weggestopt. PWA was ongelimiteerd, twee uur per dag werk in het kader van openbaar nut: schooltoezicht, groenonderhoud, klusjes voor de gemeente. Men bleef wel in het statuut van werkloosheid en mocht daar onbeperkt, levenslang in blijven. Er was geen perspectief om naar de arbeidsmarkt te gaan.

We hebben PWA op Vlaams niveau hervormd naar wijk-werken. We zien het als een traject om de afstand die mensen tot de arbeidsmarkt hebben, te verkleinen. Het is een traject van zes maanden, eenmaal verlengbaar met opnieuw zes maanden. De mensen die al in het PWA-stelsel zijn, behouden hun rechten als PWA'er, maar we geven hun wel de kans om vrijwillig over te gaan naar wijk-werken.

Heel wat mensen hebben dat gedaan. Minister, ik heb u een schriftelijke vraag gesteld om na te gaan hoe de uitstroom naar werk verloopt. Sinds de invoering van het systeem, zijn er 11.233 mensen ingestapt. 1 op de 3 wijk-werkers was 9 maanden na de afsluiting van hun traject, aan de slag als werknemer. Dat is eigenlijk een megasucces. 1 op de 3 van die mensen werkt in het normale economische circuit, terwijl die mensen zoveel decennia lang levenslang in het PWA-systeem werden gehouden. Brussel en Wallonië werken nog altijd met het PWA-systeem. Er zijn ongeveer 7000 ex-PWA'ers die vrijwillig zijn overgestapt naar wijk-werken. Dat is ook een goede zaak, want dat betekent dat veel mensen uit vrije wil de ambitie hebben getoond om uit het PWA-systeem te gaan.

Minister, ik heb twee vragen. Hoe ziet u de toekomst van wijk-werken en welke bijkomende stappen zult u nemen om nog meer wijk-werkers duurzaam aan het werk te krijgen? Gelet op de zeer goede uitstroomresultaten, overweegt u geen charmeoffensief om de ex-PWA'ers die niet gekozen hebben voor wijk-werk, te verleiden om dat toch te doen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wijk-werken ging van start op 1 januari 2018. Het doel van het systeem is om werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, werkervaring te laten opdoen. De uitstroom naar werk is met 32 procent gestegen na negen maanden. Ik vind dat relatief hoog, als ik kijk naar de profielen van die mensen en de kwetsbare situaties waarin ze zitten.

VDAB heeft de maatregel ondertussen geëvalueerd. We hebben de ontwerpversie van het rapport gezien en nog bijkomende vragen gesteld aan VDAB. Daarom kan ik het definitieve rapport nog niet uitdelen. De komende weken zal het evaluatie-rapport vermoedelijk definitief worden afgerond en kunnen we de evaluatie met alle betrokkenen bespreken, om zo tot gezamenlijke acties en eventuele bijstellingen te komen.

Wijk-werkers met recht op overgangsmaatregel, de ex-PWA'ers, worden op gezette tijdstippen geëvalueerd. Een ex-PWA'er heeft ook rechten en plichten. Hij heeft de plicht om actief te zoeken naar werk. Binnen zijn traject naar werk heeft hij wel het recht om in de maatregel van wijk-werken te blijven.

Nieuwe wijk-werkers stromen relatief goed uit naar werk, maar ook ex-PWA'ers kunnen uit het systeem stappen. Van degenen die uit het systeem stappen, stroomt 28 procent uit richting werk. De grote groep blijft wel in het systeem en stapt minder vaak uit het systeem.

Ik reken evenwel op het algemene aanbod van VDAB om ook ex-PWA'ers te activeren. VDAB bemiddelt richting arbeidsmarkt en biedt maximaal trajecten op maat aan. Er zijn ook veel meer mogelijkheden om aan de slag te gaan, gelet op de krapte. Wel zal ik bewaken dat de competentieversterking voldoende aan bod komt in het wijk-werktraject.

Als ik een charme- of verleidingsoffensief zou uitwerken, dan zal dat sowieso aandacht moeten hebben voor de duurzaamheid. Dat is een beetje mijn vrees en dat zullen we ook bij de evaluatie zien. Als mensen uitstromen, is het wel goed om te kijken waar ze een jaar later zitten. Je kunt ook uitstromen en in een niet-duurzame job terechtkomen en dan weer in de problemen zitten. Niet iedereen moet dus zomaar kunnen terugvloeien. In de evaluatie zullen we daar verder over spreken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik begrijp dat er een evaluatie aankomt. Dat is belangrijk en het is goed dat er een opening is met die evaluatie om dat charmeoffensief te voeren. Het is belangrijk, zeker gelet op de krapte op de arbeidsmarkt en het potentieel richting uitstroom, om de mensen die hebben gekozen om in het PWA-statuuut te blijven, te confronteren met de hoopgevende cijfers van hun collega-wijk-werkers in de hoop hen te overtuigen om richting het normale economische circuit te gaan.

Minister, vandaag zijn de werkplekken voor wijk-werk hoofdzakelijk publieke plekken, zoals scholen en gemeenten. Is er geen mogelijkheid om bij de evaluatie van het systeem van wijk-werken de piste mee in overweging te nemen om ook een aantal privéplaatsen bij ondernemers in ogenschouw te nemen als aanbieders van wijk-werk, uiteraard met een studie van de pro's en de contra's en uiteraard met advies daarover van de sociale partners. We moeten die piste minstens in overweging nemen, want ik denk dat de uitstroomcijfers naar werk, als we wijk-werk ook laten doen bij privéondernemers, mogelijk nog hoger kunnen zijn dan ze vandaag zijn.

Minister, mijn vraag is niet of u dat wilt invoeren, maar of u bereid bent om dat mee te nemen in de evaluatie.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is belangrijk om het systeem van wijk-werken goed te monitoren gezien de mogelijke overlapping met de gemeenschapsdienst, waar wij koele minnaars van zijn.

Ik heb een bijkomende vraag, want bij de analyse van de cijfers die u hebt gegeven naar aanleiding van onze schriftelijke vragen bij de begroting over wijk-werken, is ons opgevallen dat het moeilijk lijkt om werk te vinden voor sommige van die wijk-werkers.

Er zijn meer dan 11.400 werkzoekenden toegeleid naar de wijk-werkorganisatoren. Dat zijn voornamelijk samenwerkingsverbanden van lokale besturen, maar daarvan waren er slechts 9900 actief aan het werk of ze vielen onder een begeleidingsactie. Dus 2500 werkzoekenden hadden op dat moment geen plaats en slechts 359 van de 9055 werkzoekenden, die een 12 maanden durend wijk-werktraject hebben doorlopen tijdens die periode, hadden een competentieversterkende actie opleiding of werkplekleren gekregen. Dat is een beetje de keerzijde van de positieve cijfers die de heer Ronse geeft. Hoe gaan we dat remediëren?

Ik heb daarstraks een debat bijgewoond over het middagtoezicht in onze scholen. Heel veel van de voormalige PWA'ers stonden in voor dat middagtoezicht. Nu zijn een aantal mensen met wijk-werken begonnen, waardoor de focus op de doorstroming ligt en die mensen niet meer beschikbaar zijn. In deze para-publieke omgeving met private inrichtende machten is er nog voldoende ruimte voor tewerkstelling. Kunnen we dan toch niet zorgen dat we scholen op die manier verder ondersteunen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijn excuses, mevrouw Gennez, ik begrijp dat u er een koele minnaar van bent, maar ik wil het toch even hebben over de gemeenschapsdienst. U hebt zelf al verwezen naar de potentiële overlapping. In het regeerakkoord is voorzien dat de voormalige PWA'ers die nu in het systeem van wijk-werken actief zijn, zullen worden getransfereerd naar de gemeenschapsdienst, zodra die van kracht wordt. Uit cijfers van de heer Ronse blijkt dat het om een substantieel aandeel van het wijk-werk-bestand gaat. Daarom stelt zich de vraag of het eigenlijke wijk-werk-stelsel hierdoor niet danig zal inkrimpen. Het was immers de bedoeling om die voormalige PWA'ers naar de gemeenschapsdienst te transfereren, maar hen ook op bij het contingent van het wijk-werk te houden.

Blijft u bij dit voornemen, minister? Betekent dit dat we binnen de gemeenschapsdienst, die in principe geen extra vergoeding zal opleveren voor de werkzoekende, te maken zullen krijgen met twee soorten werknemers? Mensen die vanuit het wijk-werk een vergoeding krijgen boven op hun uitkering en mensen die dat niet zullen krijgen? Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is voor mij een heel gevoelige maatregel. We moeten een beetje oppassen dat we in de private sector niet in concurrentie gaan met de reguliere werksector, mevrouw Gennez. Er wordt bijvoorbeeld wel bij private mensen gewerkt, zoals voor tuinonderhoud. Die lijst is samen met de sociale partners ingevoerd en ik vind dat wel een goede manier van werken.

Mijnheer Ongena, het is mijn bedoeling om de evaluatie die nu gemaakt wordt van het wijk-werken te gebruiken als hefboom om ook de gemeenschapsdienst vorm te geven, maar je kunt geen twintig dingen naast elkaar laten bestaan. Het moet een beetje logisch in elkaar passen. Ik heb ook gezegd dat die twee met elkaar verbonden zijn en daarom moeten we de verschillen heel goed duiden. Daarom zullen we de volgende weken die evaluatie maken en dan kunnen we ook ten gronde aan de slag met het andere.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): U hebt nog niets gezegd over de bereidheid om ook die private werkplekken als mogelijkheid... Dus wel, sorry.

Minister Hilde Crevits: Ik heb gezegd dat die mensen nu ook op private plekken werken en dat de lijst met activiteiten is opgemaakt. Ik had me vergist; ik dacht dat de vraag van mevrouw Gennez kwam, maar ze kwam van u.

Axel Ronse (N-VA): Geen probleem. Dat is dan goed.

Ik was niet van plan om de link te maken met de gemeenschapsdienst en het debat over een vergoeding aan te vatten, maar aangezien collega Ongena het vermeld heeft, ga ik er toch kort op in.

Wijk-werkers krijgen een vergoeding boven op hun werkloosheidsuitkering. Wij hebben daar met onze fractie altijd vragen over gehad, omdat wijk-werk eigenlijk een traject is naar werk. Het is eigenlijk een van de vele maatregelen die VDAB kan ondernemen om mensen te stimuleren om hun afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. En die inspanning om de afstand te verkleinen is er ook bij iemand die een bepaalde opleiding volgt, bijvoorbeeld voor een knelpuntberoep. Daar worden dan niet altijd vergoedingen voor gegeven. Ik vind het dus een heel gevoelig thema om zomaar te zeggen dat, als we gemeenschapsdienst invoeren, dat onder hetzelfde systeem valt als wijk-werk.

Maar ik denk dat het nog iets te vroeg is om dat debat te laten losbarsten. Ik zou voorstellen dat er eerst een evaluatie wordt gemaakt van het wijk-werk, en dat dan het verhaal rond gemeenschapsdienst wordt voorbereid. Ik wil hierbij gewoon het standpunt van onze fractie verduidelijken. Het debat zal sowieso nog een vervolg kennen.

Minister Hilde Crevits: We moeten tot iets komen dat succesvol is. En voor mij stopt het debat over gemeenschapsdienst als het sanctionerend is. Ik heb dat al een paar keer gezegd. Het moet emanciperend zijn. We gaan dus moeten kijken naar hoe we dat het best vormgeven, maar eerst komt de evaluatie van het wijk-werken. Anders zijn we niet goed bezig. *(Opmerkingen)*

Het ontwerp is eigenlijk af. Ik heb het eerste ontwerp op mijn kabinet ontvangen, maar we hebben extra vragen gesteld. Er waren immers een paar onduidelijkheden, enkele dingen die we nog niet begrepen. Men is nu de aanvullende antwoorden aan het formuleren, en dat gaat nog een paar weken duren. Dan komt het bij mij terecht; dat zal nog voor dit voorjaar zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over taalopleidingen bij VDAB
– 1026 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Kurt Vanryckeghem

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Op woensdag 15 januari 2020 werden de cijfers inzake het aantal werkzoekenden dat via VDAB een taalopleiding volgt, alsook het hiervoor voorziene budget, in de publieke media gepubliceerd. Die werden gerapporteerd door de minister op vraag van collega Robrecht Bothuyne.

Hierbij bleek dat het budget voor taalopleidingen van VDAB in de afgelopen jaren bijna verdubbeld is, van circa 14 miljoen in 2015 naar 25 miljoen in 2018. Maar ogenschijnlijk lijkt deze grote kapitaalverhoging geen zoden aan de dijk te brengen. Het aantal cursisten dat bij VDAB een reguliere taalopleiding Nederlands volgt, bleef stabiel, zijnde rond de 6100 à 6200 cursisten. Daarvan slaagt slechts twee derde.

Collega Bothuyne vraagt ook al enkele jaren de cijfers op inzake het aantal Nederlands-onkundige werkzoekenden. Hieruit blijkt dat deze groep procentueel doorheen de jaren zeker niet afneemt, maar integendeel net stijgt. In 2018 waren er zo'n 32.800 Nederlands-onkundigen ingeschreven bij VDAB, wat zo'n 17,5 procent van het totale aantal bedraagt. Als we dit vergelijken met het jaar 2016, dan waren er zo'n 35.000 Nederlands-onkundigen ingeschreven. Maar toen ging het maar om 16,2 procent van het totale aantal ingeschreven werkzoekenden.

Deze cijfers liggen in lijn met de door mij opgevraagde cijfers over de evolutie van het aantal anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond. Vervolg-cijfers zullen nodig zijn om deze trend verder te onderzoeken, maar de balans oogt alvast negatief en de huidige lage participatiegraad zal dit niet doen beteren. Want berekend op het totale aantal Nederlands-onkundige ingeschrevenen, volgde de afgelopen jaren slechts ongeveer een op de zes van deze populatie een reguliere taalopleiding Nederlands.

VDAB wees er in zijn reactie op dat men wel meer taalverstrekkende trajecten aanbiedt, zoals een beroepsopleiding met taalcoaching, en een opleiding Nederlands

op de werkvloer. Al zijn ook hier de participatiecijfers zeker niet hoog, en zijn die voor de laatstgenoemde opleiding ook in sterk dalende lijn. Maar VDAB stelde dat dit echter slechts een greep zou zijn uit zijn brede aanbod aan opleidingen gerelateerd aan taalverwerving. Maar een volledig overzicht hiervan kon niet gegeven worden 'omdat dit te veel administratie zou zijn'. Het is dus onduidelijk of het verhoogde budget voor taalopleidingen efficiënt wordt ingezet.

In het licht van die berichtgeving had ik van u graag antwoord gekregen op de volgende vragen, minister. Hoe evalueert u de cijfers? We zien dat het budget opgetrokken werd, maar dat de cijfers inzake het aantal Nederlands-onkundigen en hun participatiegraad voorlopig negatief blijven. Welke initiatieven neemt u derhalve om het aantal Nederlands-onkundige werkzoekenden te doen dalen? Waarom kan VDAB geen volledig overzicht geven van de aantallen cursisten in alle vormen van taalopleidingen die zij organiseren en/of begeleiden? Komt dat volledige overzicht er in de toekomst nog? Hoe gaat u verder controleren of het verhoogde budget voor taalopleidingen efficiënt wordt ingezet? Welke initiatieven onderneemt u op dat vlak?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, deze vraag om uitleg gaat eigenlijk ook over mijn antwoorden op twee schriftelijke vragen van collega Bothuyne, schriftelijke vragen 29 en 30. Ik zou dus even het verband tussen de cijfers willen schetsen. Schriftelijke vraag 29 gaat over het aantal taalopleidingen dat werkzoekenden volgen bij VDAB. Schriftelijke vraag 30 gaat over de kennis van het Nederlands van de werkzoekenden.

We zien dat het aantal niet-werkende werkzoekenden met een taalachterstand jaar na jaar daalt. Op zich is dat dus niet negatief. Tegelijkertijd zien we dat het aantal niet-werkende werkzoekenden dat een taalopleiding via VDAB volgt, licht stijgt. Daar kunnen we voorzichtig uit concluderen dat het aandeel niet-werkende werkzoekenden met een taalachterstand dat een taalopleiding volgt bij VDAB, stijgt.

Wil dat nu zeggen dat de overige niet-werkende werkzoekenden geen taalopleiding volgen? Neen. Zij kunnen bijvoorbeeld een taalopleiding volgen bij een centrum voor basiseducatie, een centrum voor volwassenenonderwijs, via het OCMW of andere opleidingspartners. VDAB is niet de enige aanbodverstrekker. Het Agentschap Integratie en Inburgering is daar de regisseur. Op dit moment heeft VDAB ook contact met die opleidingspartners om in de toekomst gegevens met elkaar te kunnen uitwisselen.

Ik vind dat ook belangrijk, collega Malfroot. U hebt een terecht punt als u zegt dat we moeten weten wat de cijfers precies zijn, zeker in digitaal toegankelijke tijden. Ik heb dat ook zo geantwoord op schriftelijke vraag 30. Het is wel veel administratie, maar ik vind oprecht dat we alles in het werk moeten stellen om een zo volledig mogelijk beeld te hebben.

Een taalachterstand hebben, wil niet automatisch zeggen dat je niet aan de slag kunt totdat je de taal kent. Voor uitvoerende beroepen, die vaak knelpuntberoepen zijn, is een heel beperkte kennis Nederlands van A2-niveau vaak voldoende. Wie wel een taalopleiding bij VDAB volgt – dat zijn zo'n zesduizend mensen – doet dat met het oog op en op maat van een bepaalde job, eventueel in combinatie met het verwerven van technische competenties die nodig zijn voor die job.

Wat de sprong in het budget betreft: eigenlijk gaat het hier om een andere berekeningswijze ten opzichte van voorgaande jaren, waardoor het budget onzichtbaar was. Ik geef een voorbeeld. De kost van de NT2-opleidingen (Nederlands als tweede taal) bij VDAB is in het verleden onderschat. Door de financiële dienst werden veel van de taalopleidingen geregistreerd bij de beroepsopleidingen. Daardoor omvatte het budget in het verleden niet alle inspanningen. Vandaag is de dienst NT2

binnen VDAB zeer duidelijk afgelijnd. Ik vind het van belang dat dat ook heel transparant en helder in kaart wordt gebracht.

We moeten sowieso – en u deelt die ambitie – zoveel mogelijk mensen aan de slag zien te krijgen, uiteraard in de eerste plaats diegenen die ingeschreven zijn als werkzoekende. Als daarvoor een taaldrempel moet worden overwonnen, dan kan dat met een opleidingstraject met taalondersteuning bij VDAB of bij een partner. De keuze wordt geval per geval bekeken en beoordeeld op maat van de werkzoekende en op maat van een aantal vereisten die gesteld worden in vacatures die overeenstemmen met zijn of haar jobdoelwit. Die aanpak is geïntegreerd en ik vind dat op zich positief.

Het beheersen van het Nederlands leidt er sowieso toe dat iemand sneller zijn of haar weg vindt op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Dat is de reden waarom in het regeerakkoord expliciet staat dat wordt ingezet op de kennis van het Nederlands. Daarom wil ik dit voorjaar met een plan komen rond Nederlands op de werkvloer en zal ik samen met minister Somers ook de derde pijler uitwerken van het inburgeringstraject 'economische zelfredzaamheid', waarbij de inburgeraar wordt toegeleid naar VDAB en werk. Die pijler moeten we uitwerken, en dat moet tot een extra doorbraak leiden.

Wat zijn de elementen? Een: de taalopleidingen. Vandaag zien we te vaak dat die te specifiek zijn gericht op een bepaalde job. Als iemand zijn job verliest en in de situatie zit dat hij een beperkte taalkennis moet hebben, dan komt hij niet zo gemakkelijk in een andere job terecht. Dat kan leiden tot wat collega Bothuyne de draaideurwerkloosheid noemt. Het is echt wel mijn ambitie om iets breder op te leiden en te zorgen voor voldoende oefenkansen.

Twee: VDAB moet blijven inzetten op de partnerwerking, om gezamenlijk een antwoord te bieden op de nood aan taalopleidingen. Drie: het selectie criterium 'met taalachterstand' is vandaag onvoldoende verfijnd. Als je op maat wilt benaderen, moet je taalniveau genuanceerd kunnen inschatten. Daarom wil VDAB de vier niveaus uitbreiden naar zes, met het Europees Referentiekader als onderliggende basis.

Het aantal cursisten proberen we in beeld te brengen. Daar hebt u een punt. We hebben dat al gedaan voor het budget. Ik heb u net uitleg gegeven over de link met het aantal NT2-klanten. Er is geen sprake van een verhoging van de budgetten, maar wel van een betere afbakening van wat waarvoor wordt ingezet. In het verleden was dat niet zo zuiver. Wat de efficiënte inzet van de middelen betreft, deel ik zeker uw zorg. De raad van bestuur en onze regeringscommissaris moeten die screenings uiteraard doen en zorgen dat de middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, u gaf een heel uitgebreid antwoord, maar ik kan er enkel uit opmaken dat ondanks al de inspanningen die Vlaanderen levert en de voorkeursbehandeling die de anderstaligen krijgen, het systeem eigenlijk weinig resultaat oplevert. En dat is jammer, want taal is inderdaad het instrument om te integreren.

Ik vind ook dat we solidair moeten zijn met wie het nodig heeft, maar dat we strenger moeten zijn in dit geval voor wie misbruik maakt van onze sociale zekerheid, en die ondanks het feit dat ze hier al al die jaren een uitkering genieten, nog steeds de taal niet kennen. De oplossing is dus veeleer de uitkering tijdelijk afnemen van wie onvoldoende inspanningen levert om onze taal te leren. We moeten ook meer inzetten op het verplichten van de taalopleiding en zelfs opleggen om resultaten te behalen ofwel de uitkering intrekken, want het systeem kost heel veel geld, maar het levert volgens uw resultaten nog steeds weinig op.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb inderdaad een uitgebreid antwoord gegeven, collega, om u duidelijk te maken dat er geen gestegen budgetten zijn, en dat we het totaal aantal mensen nog niet kennen om redenen die ik u heb gemeld. De conclusie is natuurlijk wel dat het totale aantal mensen met een taalachterstand daalt. Dat is op zich een positieve evolutie, vind ik persoonlijk, en we zullen daar in de komende jaren nog heftiger en strenger op inzetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerkingsakkoorden met Wallonië en Brussel over interregionale arbeidsmobiliteit – 1041 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kurt Vanryckeghem

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, de ambitie van de samenwerkingsakkoorden is om jaarlijks 1000 Brusselse en 2500 Waalse werkzoekenden toe te leiden naar Vlaamse vacatures. Minister, lukt het om die 1000 Brusselse en 2500 Waalse werkzoekenden in Vlaanderen te krijgen en gemotiveerd aan een job te helpen of niet? Als dat niet lukt, wat zijn dan de belangrijkste oorzaken daarvan?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Ronse, op gewestelijk niveau is er het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en Brusselse Regering dat dateert van 2011. Er is een driejaarlijkse samenwerkingsovereenkomst met Actiris afgesloten op ambtelijk niveau tot eind 2020. Beide zijn aan een update toe.

Zoals geantwoord op 7 november 2019 op een vraag van de heer Ongena bereid ik een nieuw samenwerkingsakkoord met Brussel voor. Ik heb het initiatief genomen om de onderhandelingen op te starten met mijn Brusselse collega Bernard Clerfayt. Donderdag 6 februari 2020 vindt het eerste overleg tussen onze kabinetten plaats. Deze gesprekken worden momenteel voorbereid met VDAB. Bedoeling is om binnenkort tot een vernieuwde samenwerkingsovereenkomst te kunnen komen.

Eens het nieuwe samenwerkingsakkoord er is, zal er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Actiris afgesloten worden. Het is de bedoeling dat dit in de loop van de volgende maanden gebeurt omdat de huidige overeenkomst afloopt eind 2020.

Wat de evaluatie van de samenwerking betreft, wijs ik erop dat het thema Werk nieuw is voor mij. Dit laat mij toe om met een helikopterzicht de zaken te bekijken. Als ik zie van waar we komen, dan zijn er toch al grote stappen vooruitgezet. VDAB en Actiris hadden weinig tot geen contact en er waren andere werkwijzen en referentiekaders. Daar wordt toch grondig aan gewerkt.

De vijf openbare diensten van arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding van België – VDAB, Forem, Actiris, Bruxelles Formation en Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens (ADG) – bundelen hun krachten via de vzw SYNERJOB. Dat is een heel goede zaak.

Daarnaast kunnen we ook terugblikken op een succesvolle samenwerking na de overdracht van de bevoegdheden na de zesde staatshervorming.

Ook fysiek zijn er grote veranderingen. Sinds 2016 huizen VDAB Brussel, Actiris en Bruxelles Formation onder hetzelfde dak van de Astrotoren. Ik kan daaruit concluderen dat het beter is om een goede buur te hebben dan een verre vriend. U ziet dat Gedichtendag nog een beetje in de teksten blijft hangen.

Als alles perfect was geweest, dan zouden we natuurlijk geen nieuw samenwerkingsakkoord nodig hebben. Dat is absoluut noodzakelijk en daar wordt aan gewerkt.

Er is wel structureel overleg. Er is het overleg dat op ambtelijk niveau plaatsvindt in de schoot van SYNERJOB. Er zijn ook de raden van bestuur van VDAB en Actiris die jaarlijks minstens één keer een gezamenlijke zitting hebben. Daar wordt dus ook wel samengewerkt.

Dan kom ik tot Wallonië. Daar is er het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse en Waalse Regering. Dit samenwerkingsakkoord dateert van 2018. Er is ook een actieplan opgesteld tussen VDAB en Forem op ambtelijk niveau.

Wat de samenwerking betreft, heb ik dezelfde bemerkingen als in Brussel. Er zijn grote stappen voorwaarts gezet. Daar hebben we nog een recent akkoord en ik plan niet onmiddellijk om dat akkoord te vernieuwen maar wel om het te verstevigen. Het structurele overleg vindt plaats op ambtelijk niveau in de schoot van SYNERJOB. We werken echt wel aan het halen van de gestelde doelen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dat stemt me hoopvol want het is geen evidente samenwerking. De context en de manier waarop onze burens kijken naar de arbeidsmarkt, is helemaal anders dan bij ons. Daar bestaat bijvoorbeeld het PWA-stelsel nog en gaat men ook anders om met de wortel en de stok. Dat merk je ook.

We zijn allebei van West-Vlaanderen. Het is niet normaal dat er relatief gezien meer Noord-Fransen de weg vinden naar onze bedrijven dan mensen uit Henegouwen. Bijna dubbel zoveel Fransen vinden die weg, terwijl de mensen in Henegouwen dezelfde nationaliteit hebben. Dat ligt enerzijds aan het feit dat de werkloosheidsuitkering in Frankrijk beperkt is in de tijd, maar anderzijds ook voor een deel aan de samenwerking met de publieke diensten voor arbeidsmarktbemiddeling. Ik heb in een vorig leven heel nauw samengewerkt met Pôle emploi en Forem, en ik kan u zeggen dat er bij Pôle emploi een grotere drive was om mensen toe te leiden, om ze zelfs Nederlandse lessen te geven. Beeldt u zich dat in: de Franse overheid die meebetaalt om Nederlandse lessen te geven. Hier is het omgekeerd. Wij betalen om taalcursussen te geven.

Ondanks deze context, moeten we blij zijn met elk muizenstapje dat we zetten om betere resultaten te bereiken met betrekking tot de toeleiding van Brusselse en Waalse werknemers.

Minister, ik heb een beetje een dubbel gevoel. Het is goed dat u hier onbevangen naar kijkt, vanuit wat u zelf een helikopterperspectief noemt. Ik ben benieuwd hoe u hier binnen een jaar naar zult kijken.

Minister Hilde Crevits: Ik deel de analyse. Ik ben destijds als minister van Onderwijs gestart met het feit dat zelfs geen gegevens werden uitgewisseld. Dat is na vijf jaar fel verbeterd. Ik heb gezien dat voormalig minister Muyters ook stappen heeft gezet. We moeten echt in die partnerschappen investeren, en ik hoop dat we hier positieve resultaten uit kunnen halen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het monitoringskader voor het doorstroomtraject in het kader van het Maatwerkdecreet – 1046 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kurt Vanryckeghem

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Voorzitter, een belangrijke doelstelling van het Maatwerkdecreet, dat vorig jaar van kracht is geworden, is de doorstroming naar de reguliere economie. Tijdens de ministerraad van 17 januari 2020 heeft de Vlaamse Regering besloten de start van de doorstroomstage te vereenvoudigen. Nu volstaat een eenvoudige kennisgeving aan de Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten en de vakbondsafvaardiging. Een formele goedkeuring hoeft niet meer. Dit vormde immers een administratieve drempel om de stage door een doelgroepwerknemer in een regulier bedrijf te laten aanvatten. Deze vereenvoudiging is een stap in de goede richting om het doorstroomtraject vlotter te laten verlopen.

Minister, u zult tevens werk maken van een duidelijk monitoringskader met kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren. Deze analyse zal toelaten de doorstroombeweging beter op te volgen en te evalueren. Op basis daarvan kunnen aanpassingen volgen met het oog op een betere en verhoogde uitstroom van doelgroepwerknemers naar de reguliere economie.

Hoe zult u het monitoringskader concreet uitwerken? Met welke kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren zult u aan de slag gaan? Wat is de timing voor de uitrol hiervan? Wat is uiteindelijk de verwachte output van dit monitoringskader? Op welke manier kan dit kader ertoe bijdragen meer doelgroepwerknemers naar de reguliere economie te laten doorstromen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, het klopt dat de Vlaamse Regering de procedure voor de doorstroomtrajecten op 17 januari 2020 heeft aangepast. We hebben ervoor gezorgd dat er een doorstroomstage komt als een verplicht onderdeel van het doorstroomtraject van de sociale economie naar de reguliere economie. We zorgen ervoor dat dit vlotter kan gebeuren. Er is een belangrijke administratieve vereenvoudiging doorgevoerd. De federale Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten en de vakbondsafvaardiging moeten enkel een kennisgeving van de stage ontvangen en moeten de stage niet meer voorafgaand expliciet goedkeuren. Er is geen formele goedkeuring meer nodig, wat betekent dat de doorstroomstage sneller kan aanvangen.

Een van de beleidsdoelstellingen is het aantal doorstroomtrajecten vanuit de sociale economie naar de reguliere economie te verhogen. Dat kan natuurlijk niet voor iedereen. Het aantal doorstroomtrajecten en doelgroepwerknemers die doorstromen, blijft nu beperkt. Het is niet de bedoeling dat iedereen kan doorstromen, maar dat is me ook niet gevraagd. De bedoeling is, net als in het geval van de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen (PWA's), dat het duurzaam is en dat die mensen in het regulier circuit aan de slag kunnen blijven.

Sinds het najaar van 2019 is effectief werk gemaakt van de verplichte evaluatie van de 10 procent zittende werknemers in het collectief maatwerk. Daarnaast lopen op 1 april 2020 een groot aantal inschakelingstrajecten in de lokale diensteneconomie definitief af. Ik ben benieuwd wat het resultaat zal zijn.

Om het doorstroomkader objectief te kunnen beoordelen, hebben we eerst en vooral een goede monitoring nodig. Meten is weten. Er is ook hier nood aan een

duidelijke transparantie. Wat de huidige cijfers betreft, hebben VDAB en het departement samen de opdracht gekregen de doorstroombewegingen beter in kaart te brengen en nauwkeurig op te volgen. Dat staat ook expliciet in het besluit van de Vlaamse Regering. In 2019 heeft de bevoegde administratie ook een eerste proeve van een mogelijk beleidskader voor de monitoring van de doorstroombewegingen en -trajecten uitgedacht.

Wat de kwantitatieve indicatoren betreft, wensen VDAB en het Departement Werk en Sociale Economie een aantal elementen inzake doorstroom te monitoren.

Opzet is om tegen eind 2020 de kwantitatieve indicatoren nog te verrijken met het aantal doelgroepwerknemers dat intern of extern doorstroomt. Ik stel wel vast dat de echte monitoring van de kwaliteitsindicatoren een enorme uitdaging vormt en ook complex is omdat VDAB en het departement data moeten opvragen bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Deze data zijn zeer geschikt voor diepgaande analyses, maar minder voor snelle monitoring gelet op de tijds kloof die daar vandaag op zit.

Zo heeft mijn administratie pas deze zomer de data voor 2017 en 2018 binnengekregen. We gaan na of dat sneller kan, maar de cijfers moeten natuurlijk wel volledig zijn.

De finale doelstelling van deze monitoring is in eerste instantie om een goed zicht te krijgen op het hele doorstroomtraject en om mogelijke knelpunten te identificeren en op te lossen.

Zoals ik eerder al zei, is het voor mij echt ook van belang om te waken over de duurzaamheid en de kwaliteit van de tewerkstelling na de doorstroom. Daar maak ik me nog wat zorgen over na het eerste gesprek dat ik met de sector van de sociale economie heb gehad.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): De doorstroom binnen de sociale economie blijft een belangrijk aandachtspunt. Het Maatwerkdecreet benadrukt deze doelstelling, en ik besef zeer goed dat dit niet evident is. We hebben in het verleden al tal van projecten en experimenten gehad, en de ideale aanpak hebben we nog niet gevonden. Er bestaat ook nog geen mirakeloplossing.

Die vereenvoudiging is belangrijk omdat het ook drempels wegwerkt, maar het zal de uitstroom ook niet echt plots verhogen of in een stroomversnelling brengen. Daarom wil ik u oproepen, minister, om out of the box te denken, en nieuwe experimenten op te zetten. Dat begint met een goede monitoring van de gegevens. Maar dat gaat ook verder. Daarom is het belangrijk om de lopende doorstroomprojecten goed te evalueren en te luisteren naar de sector. Daarnaast moet ook verder worden gewerkt aan de drempels.

In de beleidsnota staan nog een aantal belangrijke principes waar werk van gemaakt zal worden. Ik denk dan aan de terugkeergarantie, een incentive voor maatwerkbedrijven en bedrijven waar de doelgroepwerknemers aan de slag gaan, en het individueel maatwerk. Hoe zult u dat verder aanpakken en is de timing daarvoor al bekend?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Het echte probleem dat wij zien, is het ontbreken van het bredere kwaliteits- en voorwaardenkader voor de tewerkstelling van doelgroepwerknemers in de reguliere economie, want de verantwoordelijkheid ligt voor een groot deel bij de doorstroompartner, het reguliere bedrijf, maar het zijn wel

de maatwerkbedrijven die worden afgerekend op de effectieve doorstroom. Wanneer die niet goed werkt, is de rekening voor hen, bij wijze van spreken.

Minister, ik neem aan dat u het eens bent met een betere monitoring en evaluatie, maar eigenlijk zouden we beter vooraf een kader scheppen in plaats van achteraf te monitoren en te evalueren. Ik denk dat een aanpak ex ante nog beter zou kunnen werken dan een aanpak ex post.

Minister Hilde Crevits: Elk kader zal altijd theoretisch blijven. Het gaat over mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt, die een kwetsbaarheidsindicator hebben. Sommigen onder hen doen dat fantastisch in het maatwerkbedrijf, sommigen kunnen doorstromen naar de reguliere economie maar voor anderen lukt dat niet. Voor nog anderen lukt het wel maar niet duurzaam. Volgens mij zal dat altijd mensenwerk zijn: men mag dat in om het even welk kader stoppen, maar altijd zullen er mensen door de mazen van het net vallen. Vandaar dat ik vind dat de evaluaties die nu gebeuren, zeer zorgvuldig moeten gebeuren. We moeten echt kunnen bekijken wat haalbaar is en wat niet, en we moeten ook rekening houden met het feit dat veel mensen sowieso in het reguliere circuit terecht komen omdat de arbeidsmarkt in brand staat. Daardoor worden de profielen die in het maatwerk zitten, niet sterker.

Dit is een belangrijk dossier, dat we opvolgen en waarvan ik het monitoringkader zal uitwerken. De precieze datum kan ik nog niet geven omdat we eerst een zicht willen krijgen op de evaluaties.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor de verduidelijking. Ik hoor dat u stap voor stap tewerk zult gaan. Ik zal dat ook verder blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.